

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félfévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Forster Géza** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán** az OMGE. szerkesztő-titkára.
Sogérszerkesztő: **Fedák István**.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Felhívás szőlő- és gyümölcs-termesztő tagjainkhoz!

Máramaros vármegye iparfejlesztő Bizottsága Máramarosszigeten Egyesületünkhöz intézett átiratában ismerteti azt a nevezetes haladást, a melyet a kosárfonás terén, különösen Iza község lakosságának elérnie sikerült. E község lakossága egyedül naponta átlag 1000 darab gyümölcszsalitó kosarat készít és az elmúlt télen ezen egyetlen község körülbelül 150.000 kosarat tudott máris értékesíteni. Kosaraik teljesen alkalmas alakúak és szerkezetiek. Ezidőszerint azonban a lakosság munkájáért alig kap valamit, mert a helyi üzérkedők azok beváltási értékét aránytalanul leszállították, a mennyiben a lakosságnak jobbdára csak élelmi és egyéb szükségleti cikkeket adnak kosaraikért s így a nép amellett, hogy mindig tömegre dolgozik, munkájának ma már mégis alig látja hasznát.

Az azon vidéki szegény nép érdekében, de a külföldről behozott kosarak kiszorítása érdekében is felhívjuk szőlő- és gyümölcstermesztőink figyelmét arra, hogy kosárszükségletüket a megnevezett iparfejlesztési bizottság útján fedezni sziveskedjenek.

A Máramaros vármegyei iparfejlesztő bizottság Máramarosszigeten, vagy Toma Jenő járási főszolgabíró Huszton minden érdeklődőnek szívesen küldenek mintát és árajánlatot, de egyesületünk ipari- és kereskedelmi szakosztálya is készséggel közvetíti a bizottsághoz az ezirányú megkereséseket és megrendeléseket.
Igazgató.

A VII. nemzetközi mezőgazdasági kongresszusról.

A VII. nemzetközi mezőgazdasági kongresszus, melyet az olasz király 1903. április hó 13-án Rómában, a Capitoliumon az európai mezőgazdaság vezető férfainak jelenlétében nyitott meg, a legszorgalmasabban dolgozó

kongresszusok egyikének mondható. Minden egyes szakosztálynak rendkívül nagy anyagot kellett feldolgoznia és ennek daczára sikerült a munkát a tiz szakosztály mindegyikében eredményesen befejezni, sőt helyi- és közeli határozatokat is hozni, amelyek határozottan nemzetközi jelentőségűeknek mondhatók.

A 10. szakosztály közül az agrárpolitikával foglalkozó I., a mezőgazdasági szakoktatással foglalkozó II., az állattenyésztéssel foglalkozó IV. és a szőlőműveléssel foglalkozó X. szakosztály munkálatai érdemelnek különösebb figyelmet. Ezen szakosztályok mindegyike érdemleges határozatokat hozott, melyeknek legfőbbjét a kongresszus az április hó 17-én tartott zárülés alkalmával egyhangulag elfogadta. Mindennek daczára, anélkül, hogy a többi szakosztály érdemét kicsinyíteni akarnók, el kell ismernünk, hogy a legérdemesebb és legérdekesebb munkát az I. szakosztály végezte. Ez nem is meglepő, ha meggondoljuk, hogy Európának a mezőgazdasági politikával foglalkozó legkiválóbb férfai vettek részt e szakosztály ülésein s olyan férfiak, mint *Méline, Maggiorino Ferraris, Paisant Alfréd, Paisant Rieul, Roessicke, báró Pullitz, Kesenwetter, Cassano herceg, Rocquigni gróf, Luzatti Luigi, Lepreux, Omer* stb. felszólalásaik révén rendkívül értékes adatokat szolgáltatottak az egyes szakkérdésekhez.

A I. szakosztály számos fontos és jelentős határozata közül kettő érdemel úgy magyar, mint általános nemzetközi szempontból különös figyelmet.

Az első határozat, mely az *Egyesült-Államok versenye ellen való védekezésre* vonatkozik, tulajdonképpen határozatnak nem is minősíthető, amennyiben a kongresszus e kérdésben a végleges döntést a jövő kongresszusra halasztotta. Mindamellett a megnyilvánult hangulat azt bizonyítja, hogy a kérdés Európa minden egyes államában napirenden van.

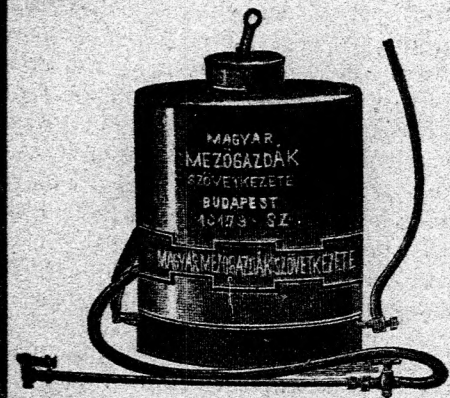
A második fontos határozat *Rieul Paissant*-nak határozati javaslata a *szövetkezeti üzlet szabályozására* vonatkozik.

Az amerikai verseny kérdésével *Rubinek Gyula*, az OMGE. ügyvezető titkára és *Schwerin Löwitz*, a „Deutscher Landwirtschaftsrath“

elnöke foglalkoztak és mindketten határozott javaslattal álltak elő arra vonatkozólag, minő magatartást tanúsítsanak az európai államok az amerikai, illetve tengerentúli államok versenyével szemben.

Rubinek Gyula abból a szempontból indult ki, hogy az Észak-Amerikai Egyesült-Államok minden tekintetben kedvezőbb körülmények között termelő állam lévén, mint az európai államok bármelyike s mivel ez a hatalmas gazdasági állam Európával szemben a nemzetközi kereskedelem terén rendkívül kiméltetlen és önző politikát folytat, csak méltányos és az európai gazdasági termelés érdekében elkerülhetetlen hogy az ó-világ államai erélyesebben keljenek gazdasági érdekeik védelmére. E védelem első sorban az volna, hogy az Észak-Amerikai Egyesült Államokkal a jövőben kötendő szerződéseknél *mellőzni kellene a legtöbb kedvezmény záradékát*, továbbá, hogy az európai államok az Észak-Amerikai Egyesült Államokkal szemben *egy vámszövetségben egyesüljenek*, amely a hatalmas tengerentúli versenytárral szemben bizonyos egységes vámtarifát kellene, hogy megállapítson.

Gróf *Schwerin Löwitz* lényegileg ugyanilyen szempontból itéli meg a helyzetet, de nemcsak az amerikai versenyben, hanem egyáltalán minden tengerentúli állam versenyében veszélyt lát az európai mezőgazdasági termelésre s e célból azt javasolja, hogy minden Európán kívül lévő állammal kötendő kereskedelmi szerződésből *kihagyandó volna a legtöbb kedvezmény záradéka*. Ez által, úgy véli gróf *Schwerin Löwitz*, viszonyosságot létesítve, oly előnyök volnának az európai mezőgazdasági termelés számára biztosíthatók, hogy legalább egyelőre felesleges volna egy európai vámszövetségnek a jelenben még nagyon is chimaerikus eszméjét felvetni. A külömbiség tehát *Rubinek* és gróf *Schwerin Löwitz* javaslata között abban áll, hogy míg előbbi különösen az Észak-Amerikai Egyesült-Államok ellen irányítja javaslata élet, addig az utóbbi nem tesz külömbiséget, hanem a javaslat támadó jellegét enyhíti annyiban, amennyiben minden nem európai állammal szemben ugyanazt a maga-

Ajánljuk! a 11 éven keresztül forgalomba hozott francia «Eclair» permetezők helyett a saját cégünk és védjegyünk alatt idehaza gyártott permetezőinket szavatolás mellett.

Továbbá Ia. rézgálicot, sublimált kénport, Dr. Aschenbrandt bordói és rézkénport, fehér hosszuszálú raffiaháncsot, 3-szor sodrott juttafonalat, venyigemetszőollókat, szőlő- és faajtó késeket, gummiszalagot, furott és hasított parafadugót és szőlőkarókat a legutányosabb áron. Kivánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

tartást véli követendőnek; továbbá *Rubinek* egy európai vámszövetség mellett tör lándzsát, míg gr. Schwerin Löwitz ezt, legalább egyelőre feleslegesnek tartja.

Tagadhatlan, hogy a kongresszuson felmerült összes javaslatok közül ezen kérdés iránt nyilvánult a legnagyobb érdeklődés; és ha érdemleges határozatot a kongresszus erre nézve nem hozott, az főképen *Luzzatti Luigi* fellépésének tudható be, aki mint a legtulzó szabad kereskedelmi irányzat híve, hosszú beszédben foglalt állást a felmerült két protekcionista javaslat ellen s népszerűségénél fogva, melynek főképen az olaszok körében örvend, sikerült keresztülvinnie azt, hogy a kongresszus a kérdésre vonatkozó végleges határozathozatalt a következő kongresszusra halasztotta el.

Konkrét határozatot hozott a kongresszus *Rieul Paissant* javaslatát illetőleg. E tehetséges fiatal francia, aki a versaillesi törvényszék bírja és ezidőszerint a nemzetközi gabonaárnyom ellenőrző-bizottság francia osztályának titkára, rendkívül érdekes előadásban ismertette a franciaországi szövetkezeti viszonyokat s helytelenítette a francia szövetkezetek által eddig folytatott üzleti irányzatot.

Elsősorban kifogásolta azt, hogy a szövetkezeti részjegyek az idő folyamán teljesen részvényjellegű nyertek s hogy a szövetkezetek mindjobban fejlődő üzlete révén évenként kiosztásra kerülő mind magasabb osztalékok folytán a részjegyek értéke épp úgy emelkedett, mint a tőzsdén jegyzett értékpapírok árfolyamai. A szövetkezetek célja pedig szerinte nem az, hogy mind nagyobb osztalékok juttassanak tagjaiknak, hanem hogy bizonyos szükségletek kielégítését tagjaik számára lehetőleg megkönnyítsék; helytelennek tartja, hogy a szövetkezetet tulajdonilag mint közkereseti társaságot kezdik felfogni. E bajon segítő az, hogy a szövetkezetek az egyes állam mezőgazdái oda törekedjenek, miszerint törvényileg állapítsák meg azon legmagasabb osztalékot, amely a szövetkezeti részjegyek után kiosztható s így módon a szövetkezeti részjegyek névértékének aránytalan emelkedése megakadályoztassék.

Helytelennek tartja továbbá azt a mindjobban lábrakapó szokást is, hogy a szövetkezetek nem szövetkezeti tagokkal is üzleti összeköttetésben állanak s azokat is oly előnyökben részesítik, tisztán a szövetkezeti üzletkör nagyobbitása és szélesítése céljából, mint saját szövetkezeti tagjaikat.

Ezt elkerülendő, arra kell az egyes európai államok gazdáinak törekedniük, miszerint törvényileg kimondassék, hogy a szövetkezetek csak saját szövetkezeti tagjaikkal folytathatnak üzletet.

A *Paissant*-féle javaslatnak fentemlített mindkét részét igen élénk és alapos vita után először az I. szakosztály, majd a kongresszus együttes zárulása egyhangulag elfogadta.

A fent elmondottakon kívül ránk magyarokra még rendkívül nagy jelentőséggel bírnak a gabonaárnyom ellenőrző-bizottság (Comité international agricole des statistiques des céréales) határozatai is. Ez a nemzetközi bizottság, amely 1902. június 16-án alakult meg Versaillesben s amelynek elnöke *Schönaich-Carolath* herceg, a kongresszusi szakosztályosa keretén kívül gróf *Kolowrat Lipót* elnöklele alatt tartotta üléseit. Mindenekelőtt megváltozott a nemzetközi bizottság francia czime, amennyiben a „Comité International Agricole des cours du blé”... czim nem fejezte ki kellőleg a nemzetközi egyesülés célját és ezért a „Comité international agricole des statistiques des céréales” czim fogadtatott el. A német és a magyar czim változatlanul megmaradtak.

A legérdekesebb határozatot a nemzetközi gabonaárnyom ellenőrző-bizottság *Schönaich-Carolath* herceg javaslatára vonatkozólag hozta. E javaslat egy nemzetközi hirszolgalat megállapítását tervezte, melynek az lenne a feladata, hogy Európa összes gabonatermesztő államai kölcsönösen értesítve egymást a veté-

sek állásáról, a terméseredményekről, a mezőgazdák s lehetőleg a kereskedők kezében levő és időnként megállapítható gabonakészletről, továbbá a legfontosabb piacok árfolyamairól, uszógabonakészletek mennyiségéről s a legfontosabb vasuti gőcpontokon átfutó gabonarakományok nagyságáról, az összes érdekelt európai államok épp oly egységes gabonapiacot alkossanak, mint amilyen egységes gabonapiac ma az egyes európai államokkal szemben Észak-Amerika. Nem szenved kétséget, hogy Észak-Amerikának mindegyik európai gabonatermesztő állammal szemben óriási fölényt biztosít kitűnően szervezett gabonaárnyom hirszolgalata.

Az európai tőzsdék gabona-árfolyamait a „Cincinnati Price Current”, az amerikai és főképen a chikagói gabonátőzsdék hivatalos közlönye diktálja, s az amerikai gabona-spekuláció meglehetősen biztos és felderítő terepen mozog, mert állandóan tudomása van egy a vetések állásáról, mint a látható készletekről (visible supply-ról) s a helyi és nemzetközi piacok gabonaárnyomairól.

Ennek a jelenlegi helyzetnek a viszásságot könnyű belátni, ha meggondoljuk, hogy Európa két-háromszor annyi gabonát termel, mint az Észak-Amerikai Egyesült-Államok s mindemellett az európai piacok gabonaárnyomai az amerikai tőzsdék szerint alakulnak. Ennek a visszás állapotnak oka az, hogy az egységes amerikai piacczal és piaci hirszolgalattal szemben nem egységes Európa, hanem egyes, az Észak-Amerikai Egyesült Államoknál gazdaságilag egymagukban gyengébb államok állanak szemben.

Egy egységes európai gabonapiac alakítása tehát az a cél, mire az európai mezőgazdáknak törekedniük kell, ha a hatalmas tengerentúli versenytársal eredményes versenyt akar folytatni. Németország erre nézve már megtevette az első lépést s a *Ruland* professzor vezetésével Berlinben működő, „Getreidemarkt” hivatal állandóan és igen csekély időközökben közli mindazon statisztikai adatokat, amelyek gabonaárnyomokra és gabonaárnyomokra vonatkoznak.

Ezt a Németországban már meglehetősen kiépült szervezetet központul használva fel, az összes gabonatermesztő európai államoknak a német központ köré kell csoportosulniuk és ellátva a berlini központot a saját gabonapiacuk helyzetét megvilágító statisztikai adatokkal, egy, az egész európai piacra vonatkozó áttekintést nyújtó statisztikai hirszolgalat kell, hogy létesüljön. Ez egyes államok földmivelésügyi miniszteriumai, gazdasági tudósítók révén állandóan értesülést szereznek a vetések állásáról, a terméseredményekről, a gabonaárnyomokról stb., s főképen a magyar földmivelésügyi miniszterium gazdasági tudósítói szervezete van tökéletesen kiépítve. A nemzetközi hirszolgalatnak tehát nincs egyéb feladata, mint az egyes országok földmivelésügyi miniszteriumainak heti illetve kétheti statisztikai adatait lehetőleg rövid uton közölni a berlini központtal, amely így módon egész Európára vonatkozólag pontos gabonastatisztikát készíthet s tehát közé, lehetőleg sűrűn egymás után következő időpontokon. E statisztikai adatoknak a központba való beszolgalatása az egyes nemzeti osztályoknak a feladatát képezi s e szekerziók feladata lehetőleg megtudakolni azon készletek nagyságát is, amelyek a malmok és kereskedelem kezében vannak, továbbá közölni a központtal a jelentősebb változásokat az egyes gabonaneműek tőzsdéi árfolyamaiban.

Ezekből a különböző országok osztályai révén beküldött adatokból állítja össze a berlini központ azt a statisztikát, mely az egész európai gabonapiacnak áttekintését adja. Hogy egy ilyen nagyszabású nemzetközi szervezet rövid néhány hónap alatt még nem fog jelentősebb eredményeket elérhetni s hogy az egész szervezet igazán eredményes működése csak hosszabb idő múlva várható, az a dolog természetéből világos: mindenesetre azonban

nagy jelentőségű, hogy az európai gabonatermesztő államok koalícióját a gabonapiaczi hirszolgalat terén koalíciót alkotván, egységesen igyekezzenek fellépni az északamerikai Egyesült-Államok gabonapiaczi hirszolgalatával szemben.

Lényegileg ebben áll *Schönaich-Carolath* herceg javaslata, melyet alapos megvitatás után a fenti formában a nemzetközi bizottság el is fogadott s megalkotta az egyes nemzeti szekerziókat.

Eddig négy nemzet, névszerint: francia, német, osztrák és magyar tagja a nemzetközi bizottságnak s így négy nemzeti osztály alakult, a francia osztály titkárának *Rieul Paissant*, a német osztály titkárának *Kiesewetter*, az osztrákénak báró *Skríbelszky* és a magyarénak *Árkövy Richárd* dr. választották meg.

A hirszolgalati központ költségének fedezéséhez minden egyes nemzet bizonyos öszszeggel járul hozzá; Magyarország részéről eddig az Országos Magyar Gazdasági Egyesület támogatta anyagilag is a nemzetközi gabona árnyom ellenőrző-bizottságot s a nemzetközi egyesülésnek továbbra is tagja maradván, ezt az anyagi támogatást nem vonhatja meg, sőt lehetőleg igyekeznie kell, hogy a jövőben is anyagi támogatása révén a nemzetközileg megindított mozgalmat sikeressé tegye.

Ezekben foglalhatók össze a Rómában megtartott VII. nemzetközi mezőgazdasági kongresszus közgazdasági tárgyalásainak leglényegesebb eredményei, amelyek közül némelyik rendkívül messzeható jelentőségű mozgalom csirájának tekinthető s remélhetőleg hathatós védelemben fogja részesíteni azokat a mezőgazdasági érdekeket a jövőben, amelyek a közelmúlt gazdasági eseményei, főképp pedig a világ-gazdaságnak hatalmas arányokban való kifejlődése által létük alapján veszélyeztetettek.

Árkövy Richárd dr.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: *Cserháti Sándor*.

Hazai öntözéseink bajai és azok orvoslása.

(Az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás kísérletezése és tanulmányai alapján.)

III.

Az öntözött rétek trágyázása.

Az öntözéssel szoros összefüggésben van tehát a rét trágyázása is. Igen sok öntözött rétnak legnagyobb baja éppen a trágyahiány, az, hogy a túlajtott szénatermesztéssel a talaj kimerült és így kielégítő terméseket nem ad. A talaj szegénysége pedig nemcsak a termések mennyiségének; hanem azok minőségének hanyatlásával is jár. Az igényesebb füvek elpusztulnak és helyüket a gyom, a moha foglalja el. Ugy mint a szántóföldnél, úgy a rétnél is, a kiváló tápanyagokat valami uton-módon pótolni, azaz trágyázni kell.

Az öntözött rétek trágyázására kínálkozik első sorban az öntözövízben foglalt iszap és tápanyag. Nagyobb vízfolyásaink olyannyira gazdagok tápanyagokban,*) hogy áradásoknak rendszeresen kitett területek külön trágyázásra nem is szorulnak.

A növénytermesztési kísérleti állomás kísérletei közül nagyon szépen illusztrálják ezt a *conóháti* (Komárommegye) és *paládicsi* (Szolnokmegye) öntözött réteken végzett trágyázási kísérletek. Az előbbi rét a Duna, az utóbbi a Tisza árterében fekvő, rendszeres áradásoknak van kitéve. A műtrágya egyik réten sem fokozta a terméshozamot, jelöl annak, hogy a Duna és Tisza iszapja eléggé gazdagítja a rétet. Igaz, hogy ez a trágyázás nem a legolcsóbb, mert hol a széna-, hol a sarjatermést teszi tönkre az árvis, amint pld. Paládicson a múlt évben, a

*) Adatokat I. Természettudományi Közlöny 1902., 601. old. és kísérl. közlemények 1902. évf. V. füzet.

Tisza r
termést
D
berende
öntözés
fordítha
hatósan
sekre na
feloldott
jobban
menny
vizzel re
szal, a
N
nek kel
amit a
érdekél
esetben
árvíz s
kellően
iszapos
trágyáz
állomás
részén
áradása
és 1902
tette. A
trágyáz
pedig 5
szénába
nem ga
szóval,
sem me
gyázás,
különös
iszapos,
pótolhat
részben
esetre r
termesz
eddig is
dított ar
rendsze
a műtr
olyan r
sekben
értéke
milyen
hatását
módon.
Ar
kívül va
a term
termése
világosa
hogyan
heti el,
csátkoz
anyagok
Is
kezesre,
kívül a
kívül ré
éves, ko
mely ma
külüg
ellenke
komposz
trágya
amenn
állani.
A
de felh
már csa
trágyát
akár ist
azáltal
sokat ju
han is a
és amel
általaba
savra, m
és nem
gesnél k
lével m
termés

gabonater-
cezi hirszol-
egységesen
ai Egyesült-
al szemben.
ch-Carolath
megvitatás
i bizottság
es nemzeti

francia,
nemzetközi
sztyál ala-
Rieul Pais-
Giesewetter,
a magyar-
k meg.
nének fede-
zonyos ösz-
ág részéről
gi Egyesület
özi gabona
nemzetközi
radván, ezt
ja meg, sőt
jövőben is
közileg meg-

Rómában
lasági kon-
ának leglé-
közül néme-
rű mozgalom
eg határozat
a mező-
nyek a közel-
eddig a világ-
való kifejlt-
ztettek.

chárd dr.

TÉS.

és azok

érelti állomás
pján.)

ása.

egésben van
ok öntözött
trágyahiány,
éssel a talaj
ret nem ad.
a termékek
ségének ha-
nyek epusz-
a foglalja el.
rétnél is, a
odon pótolni,
a kinálkozik
alt iszap és
olyannyira
aradásoknak
trágyázásra

ti állomás
rálják ezt a
esi (Szolnok-
yázási kísér-
bbi a Tisza
aradásoknak
sem fokozta
ogy a Duna
rétet. Igaz,
csőbb, mert
zi tönkre az
lt évben, a

Közlöny 1902.,
V. füzet.

Tisza négyszer is kiáradván, a széna és sarjuter-
mest is tönkretette.

De áradásoknak ki nem tett és öntözésre
berendezett réteken, a víz trágyázó hatását
öntözésre minden hátrány nélkül a rét javára
fordíthatjuk és igen sok rét termőképességét hat-
hatósan lehetne fokozni, ha a trágyázó öntözé-
sekre nagyobb súlyt fektetnénk és az öntöző vízben
feloldott tápanyagokat és a benne lebegő iszapot
jobban kihasználnák. Bizonyítja ezt ama körülmény
is, hogy oly réteinken, hol iszapos
vizzel rendszeresen öntöznek ősszel és tavasz-
szal, a termékek hanyatlása nem konstatalható.

Nem kell azonban azt hinni, hogy a réte-
nek kellő eliszapításával megtettünk mindent,
amit a termékeknek trágyázással való fokozása
érdekében megtehetünk. Korántsem, mert sok
esetben, sem a trágyázó öntözések, de még az
árvíz sem lesz elegendő arra, hogy a rétet
kellően megtrágyázza, ha t. i. a víz nem eléggé
iszapos. Igen szép példa erre ama mü-
trágyázási kísérlet, melyet növénytermesztési
állomás a jutasi (Veszprémmegye) műrét azon
részén állított be 1900-ban, mely a Séd patak
áradásainak ki van téve olyannyira, hogy 1901.
és 1902-ben is az árvíz a sarjuter-
mest tönkretette. Mégis a 3 métermázsas Thomassalakkal
trágyázott 1 kat. holdon 1901-ben 755, 1902-ben
pedig 540 kg. volt a terméstmennyiség az anya-
szénában, jelölve annak, hogy a Séd patak vize
nem gazdagítja a rétet eléggé foszforsavban.
Szóval, ha el is iszapoldódik a rétje, az koránt-
sem menti fel a gazdát minden esetben a trá-
gyázás, vagy legalább is a kísérletezés alól,
különösen ott, hol az öntöző víz nem eléggé
iszapos, de ha trágyázó öntözéssel nem is
pótolhatjuk teljesen a rét trágyaszükségletét,
részben sokszor tekintélyes mértékben minden-
esetre mégis pótolhatjuk, mert mint a növény-
termesztési állomásnak ideczélzó kísérletei már
eddig is kimutatták a rétek trágyahiánya for-
dított arányban áll az eliszapoltatásukkal, vagyis
rendszeres beiszapoltatásoknak kitett réteken
a mütrágya hatása sokkal kisebb volt, mint
olyan réten, mely csak nyári nedvesítő öntözé-
sekben részesül, ami újra az iszap nagy trágya-
értéke mellett szól és új világot vet arra, hogy
milyen nagy hiba, ha az öntözővíz trágyázó
hatását nem aknázzák ki a lehető legalaposabb
módon.

Arról, hogy valamely rétnak az iszap-
on kívül van-e szüksége más trágyára is vagy nem,
a termékek nyujtanak felvilágosítást. Ahol a
termékek évről-évre fokozatosan csökkennek, az
világosan arra mutat, hogy trágyázni kell, hogy
hogyan és mivel, azt csak a kísérletezés dön-
theti el, de mielőtt ennek megbeszélésébe bo-
csátkoznánk, tartsunk szemlét azon trágya-
anyagok felett, melyek e célra felhasználhatók.
Istállótrágya rendszerint nem áll rendelkezés-
re, ritkán van annyi, hogy a szántóföldön
kivül a rétet is meg lehetne trágyázni. Azon-
kívül rétre csak jól elkorhadt, legalább is két-
éves, komposztzott istállótrágyát lehet hozni,
mely már nem szálas, különben tavasszal a
kilugzott szalmát le kell gereblyézni a rétről,
ellenkező esetben a széna közé keveredik. A
komposztzás alatt pedig nagyon összeesik a
trágya és így sok kell belőle, több, mint
amennyi a rét számára rendelkezésre szokott
állani.

A trágyalé kitünően hat ugyan a füvekre,
de felhasználása okszerűnek nem mondható
már csak azért sem, mert elvonjuk az istálló-
trágyától, a hová tulajdonképpen való. Továbbá,
akár istállótrágyát, akár trágyalévet használunk,
azáltal pazarlást követünk el: nitrogént, káli-
t sokat juttatunk a rétre, amely pedig az iszap-
ban is a legnagyobb mennyiségben van meg
és amely két tápanyagra az öntözött rétek
általában kevésbé szorulnak rá, mint a foszfor-
savra, mely az istállótrágyában és trágyalében
és nem ritkán az iszapban egyaránt a szüksé-
gesnél kisebb mértékben foglaltatik. A trágya-
lével meghajthatjuk ugyan a füveket, de a
termés illetően való egyoldalú fokozása, rend-

szerint a széna minőségének rovására megy,
amennyiben a herefélék megfogynak. A trágyalé
hatása különben is oly rövid ideig tartó, hogy
csak ritka esetben lesz belőle elegendő a rét
kellő megtrágyázására.

A rét különleges trágyája a komposzt, mely-
nek készítésére kitünő anyagot szolgáltat az árkök-
ből kikerülő iszap, de rendszerint elenyésző kevés
a komposzt mennyisége a rét trágyaszükségle-
téhez viszonyítva.

Emberi ürülék és hasonló szerves, főleg
nitrogéntartalmu trágyák nem rétre valók, mert
csak a füvek növekedését mozdítják elő. A rét
többet fog ugyan teremni, de a széna minősége
nem lesz jó, durvarostu, vastagszálu lesz, a
herefélék száma ez esetben is csökken.

A rétek trágyázásánál tehát ha az iszap
nem tartalmaz elegendő tápanyagot, javarészt
a mütrágyákra vagyunk utalva.

A növénytermesztési kísérleti állomás a
hazai réteken 1895. óta igen sok mütrágyázási
kísérletet végzett, melyek egybehangzóan bizo-
nyítják azt, hogy réteink legtöbbje tápanyag-
ban szegény és hogy mütrágyával a rétek termés-
hozamát úgy mennyiségileg, mint minőségileg
jöveldelmezően fokozni lehet.*

A rétmütrágyázási kísérleteket és azok
eredményét nagyjában a következőkben vázoljuk:

A nitrogén, foszforsav és káli ama három
tápanyag, melynek pótlása figyelembe jöhet. Az
állomás eddigi rétrágyázási kísérleteinél azon-
ban a nitrogéntrágyákat nem vette figyelembe,
már csak gazdaságosság szempontjából sem. A
nitrogéntrágya ugyanis valamennyi trágya közt
a legdrágább, alkalmazása tehát a trágyázás
költségeit nagyon felszöketté, pedig éppen a
rétrágyázásnak kell olcsónak lennie, mert a rét
termésének egységára csekély, t. i. 1 mmázsas
szénát 3—4 koronára számítják fel a gazda-
ságban és azért a terméstmennyiségnek jóval na-
gyobbnak kell lennie, hogy jöveldelmet szolgál-
tasson, mint értékesebb szántóföldi növényeknél,
hol kisebb terméstmennyiség magasabb áránál fogva
már jöveldelmező.

Az állomás azonkívül főleg azért mellőzte
a nitrogéntrágyák belevonását a mütrágyázási
kísérletekbe, mert ritkán fordul elő a réten
nagyobb nitrogénhiány, amennyiben a réttalaj
rendszerint humózusabb, mint a szántóföld és
a rajta előforduló pillangósok nitrogéngyűjtő
képességüknek fogva elég nitrogént juttatnak a
füveknek, míg maguk a pillangósok nitrogén-
trágyára nem szorulnak. Öntözött réten azon-
kívül az öntöző vízben is nem kevés nitrogén
jut a rétre.

Az állomás tehát kísérleteihez a foszforsav
és káli-trágyákat használta és ezekre nézve a
következőket tapasztalta úgy természetes, mint
öntözött réteken:

Agyagtalajú réten a foszforsavtrágya egye-
dül alkalmazva általában jöveldelmezően fokozza
a szénater-
mest, míg homoktalajú és töze-
ges réte-
ken a foszforsavtrágyán kívül káli-trágya is
adandó.

A foszforsavtrágyát rétre legjobb Thomassal-
alakjában adni meg, mert a Thomassal-
hatása több évre terjed és feleslegessé teszi
a trágyázás gyakori megismétlését.

A káli-trágyát ezidőszerezt legcélszerűbb
a 40%-os káli-trágya alakjában adni meg, mert
abban a legolcsóbban vásároljuk a káli-
t.

Ami pedig az alkalmazandó trágyamennyi-
ségeket illeti, az természetesen az egyes
rétek trágyaszükséglete szerint változó; minél
soványabb a rét, annál több trágyára szorul,
mint viszont; rendszeres 2—3 évi mütrágyá-
zásnál kevesebb trágyamennyiségekkel lehet
a rétet jó erőben fentartani, míg első alkalommal,
mikor a kimerült rétet gyorsan kell felségé-
lyezni, egyszerre több trágyát kell adni.

A természetes réteken végzett kísérletek-
nél általában kitünt, hogy kat. holdankint első

* A kísérleteket összefoglalóan ismerteti Cserháti
Sándor. „A rétek trágyázása“ című munkája, melyet az
állomás bérkinek díjtalanul megküld.

izben 2—3 q. Thomassalakat- és homokon és
tözegezen még 75—100 kg. 40%-os káli-trágyát
is adva, az elegendő a termésnek jöveldelmező
fokozására 2—3 éven át. 2—3 évenként kevesebb
mütrágyázást, rendszerint kevesebb
mütrágyával érhetjük el a kívánt sikert.

Az öntözött réteken végzett kísérletekből
is eddig az tűnik ki, hogy agyagon nem hat a
káli-trágya, míg tözegezen csak is káli-foszfatrá-
gyákkal lehet a kívánt eredményt elérni. A mi
pedig a mütrágyák mennyiségének megállapítá-
sát illeti, erre nézve, mint már említettük, ki-
tűnik az, hogy a szükséges mütrágyamennyiség
fordított viszonyban áll a rétre kerülő iszap
mennyiségével, illetve annak tápanyaggazdag-
ságával.

Ennek megvilágítására a kísérletek közül
közöljük a véghelesi és a csongrád-mindszenti
müreteken végzett kísérletek eredményét.

A Zólyomgyégyében fekvő nagyon oksze-
rűen kezelt, rendszeres öszi és tavaszi trágyázó-
öntözésekben részesülő véghelesi réten a növény-
termesztési kísérleti állomás a mütrágyázási
kísérletet 1900-ban állította be a következő
tervezet szerint (1—1 parcella = 1—1 kat.
hold):

1. parcella trágyázatlan,
2. " 3 q. Thomassalak,
3. " 3 q. Thomassalak + 1 q. 40%-os
káli-trágya.
4. " trágyázatlan,
5. " 5 q. Thomassalak,
6. " 5 q. Thomassalak + 1.5 q. 40%-os
káli-trágya.

1902 tavaszán megismételtett a mütrá-
gyázás, a mennyiben a 2, 3, 5 és 6 parcellák
2 q. Thomassalakat, a 3. és 6-ik azonkívül
1 q. 40%-os káli-trágyát kaptak.

Eme kísérlet három évi eredményéből
kitűnt az, hogy az agyagtalajú réten a káli-
trágya teljesen hatástalan maradt; a Thomassal-
alak ellenben, akár kisebb, akár nagyobb
mennyiségben adatott, évente átlag kb. 200
kg.-mal fokozta kat. holdankint az egyes trágyás
parcellák szénater-
mest, a nem nagy, de
egyenletes hatásából látszik az, hogy a Thomassal-
alak hat ugyan, de csak korlátolt mértékben
és a nyujtott trágyamennyiségekkel kevesebb
elegendő lesz a foszforsavszükséglet pótlására,
mert ezt részben az iszap pótolja. Hogy az
iszap mily előnyösen hat, az kitűnik abból, ha
a trágyázatlan parcellák három évi termését
hasonlítjuk össze, amely volt kg.-okban:

	1900-ban	1901-ben	1902-ben
1 parcellán	2440	2620	2435
4 "	2310	2630	2070

Hogy a két parcella egyforma volt, az
kitűnik abból, hogy az első két kísérleti évben
a termésük jóformán teljesen egyenlő volt, mert
az 1 q. körül ingadozó különbség lényegtelen
és mégis 1902-ben a 4-ik parcella kb. 3¹/₂
q.-ával kevesebbet termelt az elsőnél, aminek
oka, hogy amaz magasabb fekvésénél fogva az
előző ősszel és tavasszal nem volt annyira be-
iszapolható, mint a többi parcella.

Sokkal nagyobb volt a mütrágya hatása a
csongrádmindszenti müreten, ami természetes is,
mert a rétre iszap alig jön, ott ugyanis szivattyú-
tyuzással emelve a vizet a rétre, az utolsó
kaszálas után már nem öntöznek, trágyázó
öntözésben nem részesíthetik a rétet, mely csak
nyáron át lesz nedvesítve. 4 trágyázatlan táblán
állított be az állomás mütrágyázási kísérle-
teket, míg a káli-trágya iszapos agyag lévén,
a rét talaja itt is hatástalan maradt, addig a
Thomassalak hathatósan és jöveldelmezően fokozta
a termést. A 39 Thomassalak mütrágyázott par-
cellák hat holdankinti 2 évi terméstmennyisége
volt: 1894, 1145, 1268, 818 kg. széna a trágya-
zatlannal szemben, vagyis átlag a Thomassal-
alak a szénater-
mest kat. holdankint 1281 kg.-mal
fokozta két éven át. Mivel a mütrágyának a
3-ik évben is van utóhatása, a kísérletet nagyon
jöveldelmezőnek kell mondanunk, ha a mü-
trágyának a termékek minőségére gyakorolt jó

hatását is figyelembe vesszük, amire még visszatérünk.

Az említett kísérletekből kétségtelenül kitűnik az, hogy öntözött réten is szerepet játszik a műtrágya, még akkor is, ha iszap kerül a rétre. Az állomás kísérletei nyomán jogosan lehet kimondani azt, hogy igen sok öntözött réten a kmemeléigő termések a trágyahányra, a réti talaj soványágára vezetendők vissza, amely bajon csakis trágyázással lehet segíteni és pedig az öntöző víz trágyázó hatásának lehető kihasználásával és azzal kapcsolatosan más trágyával, első sorban műtrágyával.

Gyárfás József.

(Folyt. köv.)

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

Tejvizsgálatok hazai gazdaságokban.

A Mezőgazdasági Szemle külön lenyomataként érdekes és tanulságos füzetke jelent meg Ujhelyi Imre akadémiai tanár tollából, amelynek adatai nagyon is méltók arra, hogy e helyen is ösmertette legyenek.

Ujhelyi tanár egyike azon szakembereknek e hazában, aki az első között helyezkedett rá arra az álláspontra, amelyet mi és e rovatban régen és igen sokszor hangoztattunk, hogy a tejelőképeség s a tej zsirtartalma is az utódokra átörökíttetik, sőt e tulajdonságok átörökítésénél a bikáknak is fontos, talán a teheneknél is fontosabb szerepe jut. Éppen ezért időszerűnek látta e kérdés behatóbb tanulmányozása szempontjából, másrészt pedig a legnagyobb mennyiségű és tejet adó tehének utódjainak kiválaszthatása és a tenyészetekben való megtarthatása céljából, az ország több tenyészetéből adatokat gyűjteni, illetőleg a vizsgálatra bekért tejek zsirtartalmának hosszabb időn keresztül való meghatározásából kijelölni azon teheneket, melyek a legtöbb s legjobb minőségű tejet szolgáltatják s melyek utódjai leginkább méltók arra, hogy a tenyészetben megtartassanak s általuk a tenyészet tejelőképesége s a tej zsirtartalma megjavíttassék. Ez irányban vizsgálati több fajtára s keresztezési termékre is kiterjesztetvén, a nyert adatok összehasonlításra is alkalmasak, de — nézetünk szerint — arra nem, hogy az egyes fajta között párhuzamok legyenek vonhatók s azok termelési értékük szerint sorrendbe legyenek állíthatók, mert bármily értékesek is Ujhelyi adatai, de nem elegendők arra, hogy egyes fajtaikat azok alapján kiemeljük, mások felett palézzát törjünk.

E vizsgálatokkal Ujhelyi két éven keresztül foglalkozott olyan módon, hogy a kísérletre felhasznált gazdaság mindenike kerek egy éven át havonta kétszer, egy és ugyanazon tehentől származó s minden tehéntől külön üvegbe fejt tejet küldötte be vizsgálatra, amelyek zsirtartalma pontosan meghatározatván, megállapított minden tehének évi tejmenyisége,

állagzsirtalma s termelt évi zsirtmenyisége. Az ilyen módon nyert táblázatok tehat nemcsak minden egyes tehénre vonatkozólag mutatják a jelzett adatokat, de mutatják mindenik tehénészetnek átlag tej és zsirtmenyiségét is.

De sőt Ujhelyi tovább ment. Érdeklődött az egyes gazdaságok takarmányozási módja iránt is: beszerezte a takarmányozási adatokat s a Hensch által módosított takarmányegységek segítségével kiszámította, hogy 100 takarmányegységgel melyik gazdaság hány liter tejet termel s ott, ahol lehetséges volt, összevetette a takarmányegységek számát a termelt vajmenyiséggel is s ilyen módon párhuzamot vont a hazai tehének s a dán tehének vajtermelési képessége között.

Lássuk tehát röviden — nagyon is kivonatolatosan — az eredményeket, melyeket Ujhelyi vizsgálatai szolgáltatnak.

Két tehénészetből származó 21 db, illetve 28 db magyar-erdélyi tehén tejet vizsgált. Az egyik tehénészet évi átlagos tejmenyisége 146495 kg. volt. Legtöbb 2807 kg., legkevesebb 37698 kg. Átlagos zsirtartalom 368%, illetve 5280 kg. volt; legtöbb 468%, illetve 12095 kg., legkevesebb 287%, illetve 1764 kg. A másik 28 tehén évi átlagtejmenyisége 168359 kg. Legtöbb 235614, legkevesebb 110552 kg. Átlagos zsirtartalom 413%, illetve 6905 kg. volt; legtöbb 514%, illetve 9761 kg., legkevesebb 332%, illetve 5516 kg. Nem lehet tagadni, hogy a zsirtartalmat illetőleg nagy esalódás ér mindannyiunkat. Azt hittük, hogy a magyar tehén teje legalább 5—6% zsirt tartalmaz s ime a 49 tehén között csak kettő tartalmaz 5%-nál több zsirt s 2 van 3% alatt, 21 pedig 4% alatt. Elegendő ez arra, hogy a magyar tehén tejenek magas zsirtartalmába vetett hitünket megingassa, de nem elegendő arra, hogy ez adatokkal a magyar tehének tejet azonosítsuk. Kívánatos, sőt szükséges, hogy ez adatok több más tehénészetből szerzett teje adataival kiegészíttessenek, hogy így végre a magyar tehén tejenek minőségét illetőleg tisztán lássunk. Valószínű különben, hogy az illető tehénészetek egyedül a tej mennyiségére fektettek súlyt — s e tekintetben elég szép eredményeket is értek el — a zsirt mennyiségét pedig teljesen figyelmen kívül hagyták.

Egy tehénészetből származó csak 5 db *telivér szimmenthali* tehén teje vizsgáltatott 309620 kg. tejjelaggal, 426%, illetve 13217 kg. átlagos zsirtartalommal. Legnagyobb tejmenyiség 355144 kg. tej, 5115%, illetve 16346 kg. zsirtartalommal. Legkevesebb 264601 kg. tej, 379%, illetve 10451 kg. zsirtmenyiséggel.

Vizsgáltatott három *bonyhádi* tehénészet 63 tehének teje. Az egyik évi átlagos tejmenyisége 294545 kg. 404%, illetve 11843 kg. zsirtmenyiséggel. A másiké 304242 kg. tejjelaggal, 388%, illetve 11836 zsirtmenyiség. A harmadiké 288703 kg. tej, 420%, illetve 12037 zsirt. Legtöbb 388512 kg. tej, 5100%, illetve 15501 kg. zsirt. Legkevesebb 201540 kg. tej, 320%, illetve 8043 kg. zsirt.

Vizsgáltatott *mosonmegyei* illmiczi és leveli 28 db tehén teje. Átlagos eredmény 293386

kg. tej, 433% és 12637 kg. zsirt. Legnagyobb tejmenyiség 462346 kg., legkevesebb 182046 kg. Legnagyobb zsirtmenyiség 550%, illetve 21439 kg., legkevesebb zsirtmenyiség 343%, illetve 9287 kg.

27 db *szimmenthali félvér* adott átlagban 311629 kg. tejet, ebben 382%, illetve 11893 kg. zsirt. Legtöbb 445120 kg. tej, 457%, illetve 16585 kg. zsirt. Legkevesebb 192074 kg. tej, 323%, illetve 7489 kg. vaj.

Vizsgáltatott két csoportban összesen 45 db *sopronmegyei* tehén teje. Az egyik csoport adott 274939 kg. tejet, ebben 395%, illetve 10891 kg. zsirt. A másik csoport adott 342642 kg. tejet, 385%, illetve 13139 kg. átlagos zsirtartalommal. A legnagyobb tejmenyiség volt 492490 kg. tej, 474%, illetve 16487 kg. zsirt. A legkevesebb tejmenyiség 124238 kg., 320%, illetve 5230 kg. zsirt volt.

Vizsgáltatott 28 db *allgauti* tehén teje átlagos 362954 kg. tej, 382%, illetve 13744 kg. zsirtmenyiséggel. A legnagyobb tejmenyiség volt 536864 kg., 449%, illetve 18092 kg. zsirtmenyiség. Legkevesebb 229444 kg. tej, 338%, illetve 8522 kg. zsirt.

Vizsgáltatott egy tehénészetből származó 7 db *innthali* tehén teje átlagos 311612 kg. tej, 357%, illetve 11120 kg. zsirtmenyiséggel.

Végül vizsgáltatott 28 db *pinzgauti* tehén teje 325241 kg. átlagos tej, 363%, illetve 11719 kg. zsirtmenyiséggel. Legtöbb 497181 kg. tej, 408%, illetve 18047 kg. zsirt, legkevesebb 227115 kg. tej, 323%, illetve 9266 kg. zsirt.

Miként ezen nagyon rövidre szabott adatokból kitűnik, a keresztezettek ugy tejmenyiség, mint zsirtartalom tekintetében mit sem engednek a tisztavérűeknek; legrosszabb eredményt szolgáltatnak minden tekintetben a magyar-erdélyi tehének, a termelt tej- és zsirtmenyiség tekintetében pedig a legjobbat az allgautiak, mely után következnek mindjárt, a sopron- és mosonmegyei keresztezések. Ha azonban figyelembe vesszük a takarmányozást is, akkor legelőn helyen állanak a sopronmegyeiek, melyek átlagosan csak 5600 takarmányegységet fogyasztottak évente, s egy kg. vaj előállítására szükségelték 379 kg. takarmányegységet, holott a tisztavérű szimmenthaliak évente 6000 takarmányegységet fogyasztottak s szükségelték 1 kg. vaj előállítására 5130 takarmányegységet, a magyar-erdélyi tehének pedig pláne 7057, illetve 9311 takarmányegységet szükségelték 1 kg. vaj előállítására.

Az elfogyasztott takarmányegységek s az elért termelési képességből a következő sorrend állapítható meg: 1. sopronmegyeiek, 2. allgautiak, 3. mosonmegyeiek, 4. pinzgautiak, 5—6. innthaliak, szimmenthali félvérek, 7—8. bonyhádiak, 9. allgautiak második csoportja, 10. szimmenthali félvérek második csoportja, 12—13. magyar-erdélyiek.

Ezekben ösmertettük volna röviden azon nagyszabású, fáradságos s elösmerésre csakugyan méltó munkát, amelyet Ujhelyi tanár végzett s amelylyel rámutatott arra az ösvényre, amelyen haladnunk kell, ha tehénállományunk tej- és vajtermelési képességét fokozni akarjuk. Valóban ideje, hogy a magyar-óvári tej-

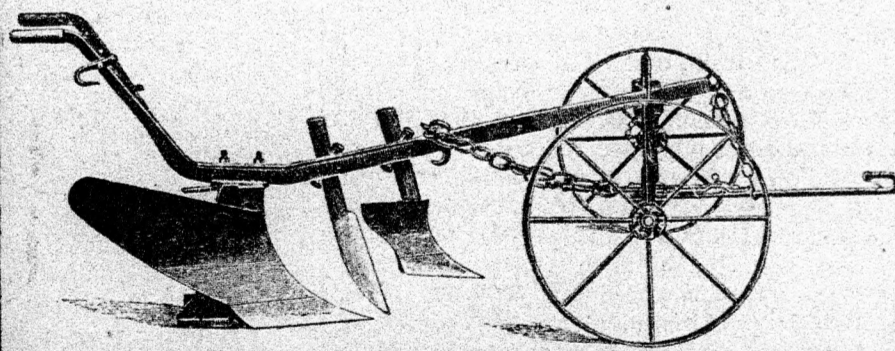
ACZÉLEKÉK

ajánlom a legjobban bevált szerkezetű teljesen aczel anyagból, pánzel aczelkormányokkal, tégelyaczelből készült ekefejjel **EGYES EGYETEMES** és **TÖBBVASU EKÉMET**, valamint talajmivelő eszközeimet **TELIES SZAVATOSSÁGGAL** olcsó ár és kedvező feltételek mellett

BÄCHER RUDOLF

KIZÁRÓLAGOS
EKEGYÁRA

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZ.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Legnagyobb
1820'46
0^oo. illetve
ég 3'43^oo,

tt átlagban
118'93
4'57^oo,
bb 1920'74

sszesen 45
rik csoport
5^oo, illetve
lott 3426'42
kg. átlagos
tejmennyiség
164'87 kg.
242'38 kg.,

tehen teje
137'44
tejmennyi-
180'92 kg.
tej, 3'38^oo,

l származó
3116'12 kg.
tejmennyiséggel.

zgaui tehen
117'19
1'81 kg. tej,
legkevesebb
66 kg. zsir.

szabott ada-
tejmennyi-
mit sem
szabb ered-
then a ma-
ej- és zsir-
egjobbat az
mindjárt, a
tevések. Ha
armányozást
a sopron-

5600 takar-
e, s egy kg.
takarmány-
mmenthaliak
fogyasztottak
ására 51'30

lélyi tehenek
karmányegy-
tására.

gységek s az
kező sorrend
2. allgauiak,
5-6. inn-
bonyhádiak,
0. szimmen-
-13. magyar-

röviden azon
erésre csak
Ujhelyi tanár
az ösvényre,
állományunk
okozni akar-
ar-óvári tej-

tehen teje
137'44
tejmennyi-
180'92 kg.
tej, 3'38^oo,

l származó
3116'12 kg.
tejmennyiséggel.

zgaui tehen
117'19
1'81 kg. tej,
legkevesebb
66 kg. zsir.

szabott ada-
tejmennyi-
mit sem
szabb ered-
then a ma-
ej- és zsir-
egjobbat az
mindjárt, a
tevések. Ha
armányozást
a sopron-

5600 takar-
e, s egy kg.
takarmány-
mmenthaliak
fogyasztottak
ására 51'30

lélyi tehenek
karmányegy-
tására.

gységek s az
kező sorrend
2. allgauiak,
5-6. inn-
bonyhádiak,
0. szimmen-
-13. magyar-

röviden azon
erésre csak
Ujhelyi tanár
az ösvényre,
állományunk
okozni akar-
ar-óvári tej-

kísérleti állomás megkezdje működését, hogy a többi gazdasági tanintézetek is felvegyék működésük körébe a rendszeres tejvizsgálatokat.

Bármily elismeréssel vagyunk is azonban Ujhelyi tanár fent vázolt munkálatai iránt, az általa levont következtetéseket nem tehetjük mindenben magunkévá, amit tőlünk bizonyára nem fog rossz néven venni. Aranyigazság amit következtetéseinek 7. pontjában imígyen mond: „Tehénészeteinkben csak legjobb egyedeinket részesítsük bővebb takarmányozásban. Csak ezektől remélhetjük a drágább takarmányozás megtérítését. Alkalmazzuk az egyedenkénti takarmányozást. Magunk is mondjuk ezt évek óta s még is azt látjuk, hogy a tej literenkénti termelési költségének kiszámításánál a tehenek teljesen egyforma takarmányoztatása irányoztatik elő. Ha Ujhelyinek munkáját elolvassuk, megfogunk győződni ez állítás igaz voltáról, mert az a tehenészet termelte legolcsóbban a tejet 100 takarmányegységgel 61'10 kg.-ot, amely csak azon teheneinek adott erőtakarmányt, melyek 6 liternél több tejet adtak.

Következtetéseinek többi részét Ujhelyi is nagy fentartással vonja le, s mi is csak úgy tárgyalhatjuk azokat, azért leginkább, mert az adatok száma sokkalta kevesebb, semhogy azokból fajták és jellegek értékét megállapíthatnók. Koncedáljuk azt, hogy a mosonmegyei keresztetések, melyek az ő nagyon helyes elvei szerint kezeltetnek, s a tenyészbikák az általa felállított szabályok szerint választatnak meg, hogy a sopronmegyei jellegek az ottani, már régibb idők óta fennálló magasabb gazdasági kultúra miatt tökéletesbültek s ugy a tejmennyiség, mint a zsirtartalom tekintetében javultak s elhagyták más e tekintetben hátrább maradt vidékek szarvasmarha-állományát; azt is elösmérjük, hogy a vizsgált szimmenthaliak mögötte maradnak takarmányértékesítés tekintetében a keresztetetteknek, de talán éppen csak azon tehenészeteknél van ez így, melyek vizsgálat tárgyát képezték. A pinzgauiakat, s azok keresztetési termékeit sem tartanám azért kiküszöbölendőnek a köztenyészetből, mert a vizsgált 28 drb. pinzgaui tehen összes zsirmennyisége néhány kilóval kevesebb volt mint a félvéreke. Mert nincs az országban talán egy pinzgaui tehenészet sem, a hol már régebb idő óta gondot fordítottak volna arra, hogy a legtöbb és legzsirduabb tejet szolgáltató teheneik bikaborjuit használják tovább tenyésztésre, ha csak nem véletlenségből. S hogy a pinzgaui marha is javítható, azt bizonyítja a többek között a kassai gazdasági tanintézet tehenészete is, a hol öt évvel ezelőtt a pinzgauiak beállításakor az istállóátlag csak 1600 liter volt, holott a múlt évben már 2360 literre emelkedett, s vannak közöttük az évi 400 litert elérők, s nem egy darab olyan is, amelynek teje a laktáció nagy részében 5^oo-nál magasabb zsirtartalommal bír.

Nagyon értékesek e vizsgálatok azért, mert megadják a módot az illető tenyésztőknek, hogy továbbtenyésztésre azokat az egyeket választassák ki, amelyek a legtöbb sejt és zsirt termelő anyáktól származnak, javítván ez által saját tenyészetüket, de a teletjben is hova-tovább értékesebb állatokat boesájtának eladás útján másoknak is rendel-

kezésére, javítván ilyen módon a köztenyészetet is. Arra azonban, hogy fajtákat és keresztetéseket ezek alapján értékeljük, még nem elegendők, de elegendők lesznek néhány év múlva, ha Ujhelyi tanár munkálatait olyan lelkesedéssel és programmal folytatja, miként tette eddig.

Kovácsy Béla.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Kizárólagos szalmaetetés juhokkal.

T. L. ur a következő kérdést intézte szerkesztőségünkhöz.

Vajjon legelő nélkül, tisztán nyári aklon tartással, haszonnal jár-e 600 db sovány ürü (májusban véve) kitaratása augusztusig, tarlómező nyitáig. A rendelkezésre álló takarmány: borsó, búkköny, árpa és zab-szalma; tengeri-szár, búkköny-, árpa- és zab, köles, buzapolyva ad libit. etetése mellett gyarapodnának-e az állatok? Ha a száraztakarmányt nem ennék, esetleg 1/3-ad zsombolyázott, esetleg zöld takarmányt is kaphatnának közéje. Az ürük később a tarló-mezőn feljavítva adatnának el novemberben. Fölsorolt takarmányok más által nem értékesíthetők. Különben csak alomnak maradnának.

A juhot tudvalevőleg jobban táplálja a szalma mint más állatot, mert a juh vékony szájjal s mozgékony ajkakkal bírván, a javát, nevezetesen a gyomokat, leveleket és kalászos részeket szegegeti ki belőle, míg a ló s marha válogató képességgel alig bírván, ugy eszi azt, a hogy jön. Ebből az következik, hogy az a szalma, melyet a juh tényleg megeszik, kedvezőbb összetétellel bír mint az, melyet neki adunk. A juh továbbá abban is különbözik a többi állatokról, hogy nagyon szereti a hüvelyes szalmát, mi miatt általában azzal szoktuk azt etetni. Csak hogy e két előnnyel szemben egy hátránya is van a juhok, nevezetesen az, hogy táplálóanyagot igényel, vagyis hogy a főntartó s termelő takarmány közötti határ magasabban fekszik a juhnál mint a lónál s marhánál. Ugyanis míg utóbbi állatok teljes nyugalom mellett s mérsékelt meleg helyen tartva csak mintegy 0'7 kg. em. nyers fehérjét s 6'5 kg. nitrogénmentes táplálóanyagot igényelnek 1000 kg. élősulyra, addig a juhval legalább 1'2—1'5 kg. fehérjét s 11—12 kg. nitrogénmentes táplálóanyagot kell 1000 kg. élősulyra etetnünk, hogy sulya változatlan maradjon. A juh nagyobb táplálóanyag-szükséglete részint a kis testre, vagyis az azzal járó élénkebb anyagcserére s nagyobb hővesztettségére, részint pedig gyorsabb szörnővekedésére vezethető vissza, mely utóbbi különösen fehérjeszükségletét fokozza.

Ezeket előrebocsátva, már most az a kérdés, hogy képes-e a juh annyi szalmát s polyvát enni, hogy azzal ne csak főntartó, de termelő táplálóanyagot is kapjon, a mire azonban sajnálattal azt kell felelnünk, hogy alig, vagy legfeljebb csak akkor, ha csupán csak igen jó hüvelyes szalmát etetve, oly bőven adjuk azt, hogy válogató képességét teljesen érvényesíthesse, míg ellenben ha sok gabonaszalmát is

kénytelen a juh enni, akkor okvetlenül veszíteni fog a sulyából. Ez kitetszik pl. abból, hogy 30 kg. tavaszi szalma, melynél többet pedig aligha tud a juh 1000 kg. élősulyra naponta enni, csak 0'36 fehérjét és 12 kg. szénhidrátot, vagyis notrogénmentes táplálóanyagot éppen eleget, de fehérjét keveset tartalmaz, s ha a juh válogató képességére támaszkodva kétszer annyi fehérjét vennénk is számításba, még akkor sem fődöznenk vele a teljes fehérjeszükségletet, minélfogva saját husával kellene a juhoknak a fehérje egy részét pótolni. S ugyanigy vagyunk a tengeriszárral s a polyvával is, mert ámbár utóbbiakban valamivel több is a fehérje, de mégsem annyi, a mennyi a juhoknak kell, szénhidrát pedig kevesebb van bennük mint a tavaszi szalmában. Ellenben az ad lib. etetett hüvelyes szalma teljesen fődözheti a fehérjét, s többnyire a szénhidrátot is, mert pl. 30 kg. borsó s búkköny-szalmában 1'29, ugyanannyi búkkönyhüvelyesben 1'62 kg. fehérje, s előbbieken 10'1, utóbbiban 10'3 szénhidrát foglaltatik; de ha ad lib. etetjük azokat, akkor a javát kiválogatva több fehérjét s szénhidrátot is kap velük a juh, s így esetleg jó husban tartható azokkal, míg a gabonaszalma s a gabonapolyva okvetlenül apasztani fogja.

Nem sokkal kedvezőbb a helyzet akkor sem, ha zsombolyázott csalamadét is adunk a juhoknak, Igy pl. 1000 kg. élősulyra s naponta 50 kg. zsomb. csalamadét s ad lib. szalmát (felelészben hüvelyeset) adva, föltételezhetjük, hogy a juhok még mintegy 20 kg. szalmát fognak enni. Ebben az adagolásban pedig foglaltatik 0'96 kg. fehérje s 13'5 kg. nitrogénmentes táplálóanyag, vagyis fehérje még mindig kevés, de szénhidrát kis fölöslegben.

Ellenben ha zöldtakarmányt, pl. luczernát adhatunk a juhoknak a szalma mellé, akkor már némi javulásra is számíthatunk. Igy pl. 40 kg. zöld luczerna, 10 kg. hüvelyes és 10 kg. gabona szalmában foglaltatik 1'84 kg. fehérje s 11'7 kg. nitrogénmentes táplálóanyag de ha a szalmát ad lib. etetve, a javát szedik ki a juhok, akkor természetesen még több fehérjét s szénhidrátot fogyasztva már némi fölösleget kapnak, mely gyarapítólag hathat rájuk. Véleményünk szerint csakis ez az etetési eljárás volna az, mely kilátást nyújthatna arra, hogy veszteség nélkül lehetne a kérdéses ürüket a tarló felszabadulásáig eltartani.

Cselkó.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

Mütrágyaszóró-gép bemutatása és annak tervezete.

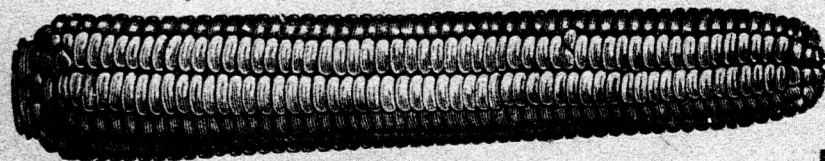
A mütrágyaszóró-gépek hazánkban még nem elég ismertek, azok alkalmazása aránylag még kevés helyre szorítkozik. Pedig e gépek a belterjesebb gazdálkodásnak ide-oda nálunk is elengedhetlen tartozékai lesznek.

Az OMGE. műszaki bizottsága éppen ezért vette fel idei munkatervébe a mütrágyaszóró-gépek bemutatását.

A bemutatás birálattal lesz összekapcsolva, mely mint az alább következőkből látható, ki-

90—100° csiraképes tengeri

kezdve bármely mennyiségben, waggonszám is, a következő fajokat jutányos áron szállíthatom:

alcsuthi, cinquantino, pignoletto, legkorábbi székely, bánáti sárgaszemű, magyar sárgaszemű, magyar fehér-szemű, páduai fehérszemű, lófogu fehérszemű, lófogu sárgaszemű. Mintákat, előnyajánlatot kívánatra szívesen küldök.

Mauthner Ödön

csász. és kir. udvari
magkereskedése
— Budapest. —

terjed mindazon részletekre, melyek a műtrágyaszóró-gépek helyes megbírlására szükségesek.

A bírálati tervezetet már azért hozzuk most nyilvánosságra, hogy egyrészt a géppárosok kellő időben megismerjék a kívánt feltételeket, a gépre váró feladatokat s így megfelelően készülhessenek a bemutatásra. A gazdaközönség pedig megtudhatja a tervezetből, mik a jó műtrágyaszóró-gép tartozékai és hogyan kell megítélni a műtrágyaszóró-gépeket.

A bemutatás célja.

A bemutatás célja a nálunk általában még kevésbé ismert és használt modern műtrágyaszóró-gépeket munkában bemutatni és megismertetni azok szerkezetét és használati módját a gazdaközönséggel.

A bemutatás helye.

A bemutatás Gödöllőn a magyar korona-birtok gazdaságában tartatik meg.

A bemutatás ideje.

Tekintettel arra, hogy a jónak bizonyuló gépek közül a gazdaközönség esetleg egyikét-másikat már az őszi műtrágyázási idény alatt alkalmazni óhajtáná, a bemutatás 28, 29 és 30. napján történik. Az első két nap tisztán csak a bírálat számára szolgál, amennyiben e napon végeztetnek a bírálati munkálatok. A második nap a nyilvános bemutatás számára tartatik fenn.

Bemutatható gépek.

A bemutatáson részt vehet minden rendszerű és gyártmányú műtrágyaszóró-gép, feltéve, hogy bejelentő a bejelentési íven feltüntetett határozmányokat elfogadja.

A bemutatatható gépek 3 csoportba oszthatnak.

I. *Egyetlenes műtrágyaszóró-gépek*, melyek mindennemű műtrágya szórására alkalmasak.

II. *Chilislétromszórók*, melyek kizárólag a chilislétrom sorokra való szórására szolgálhatnak.

III. *Kombinált műtrágyaszórók*, melyek vetőgéppel vannak összekapcsolva.

Mindhárom gépcsoport egyenlő elvek alapján bíráltatik meg.

Bírálati szabályzat.

Bár a bemutatás verseny jellegével nem bír s ennek folytán *díjak sem adnak ki*, a bemutatásra bejelentett gépek úgy szerkezeti-leg, mint munkaminőségüket és munkabírásukat illetőleg meglesznek bíráltva.

A bírálat a bírálati lapokon nyer kifejezést és az eredmény, mely nemcsak a jósági rangsorozatot, de az egyes részleteket is kifejezi, teljes egészében fel lesz tüntetve.

Maga a bírálati eljárás két részre oszlik, úgy mint:

I. Szerkezeti bírálat.

Az eddig rendezett gépvversenyek és gépbemutatások tapasztalatai oda engednek következtetni, hogy az illető gépek szerkezeti bírálatára nem volt teljes részletességig pontosan keresztülvihető a megfelelő idő hiányában. Miután pedig valamely gép teljes megbírlásához feltétlenül szükséges, hogy a gépek szerkezetileg is a legapróbb részletekig ismertek legyenek, e célból a bemutatandó gépek a bemutatás előtt legalább 4 héttel a műegyetemi mezőgazdasági gépkísérleti állomáshoz küldendők be, hol azok szerkezetileg és amennyire lehető, anyagra nézve is alapos vizsgálat alá vétetnek.

A szerkezeti bírálat nevezett állomás adatainak alapján ejtetik meg oly módon, hogy nevezett állomás a bemutatás előtt minden egyes gép szerkezetét részletesen előadja és bemutatja. A bíráló-bizottság ezt tudomásul veszi s amennyiben a munkabírlat folyamán egyik vagy másik szerkezeti rész az előre jelzett előnyös vagy hibás tulajdonságait feltünteti a

szerkezeti bírálat ezen alapon döntetik el végérvényesen.

A szerkezeti bírálat kiterjed:

1. *Az anyagszekrény és berendezésére.* a) Ennek először is oly anyagból kell készülnie, hogy azt a különböző alkotórész-anyagok, melyeket a műtrágya tartalmaz, egykönnyen meg ne támadhassák.

b) *Befogadási képessége* olyan legyen, hogy abba — anélkül, hogy ezzel a gép egyéb szerkezeti és kezelhetőségi előnyei szenvednének — legalább is annyi műtrágya férjen bele, mint aránylag a vetőgép velőszekrényébe vetőmag. A megengedhető minimum ne legyen kisebb egy kat. hold számára szükséges mennyiségről, ami megfelel a rendes trágyázási viszonyokat szem előtt tartva, szuperfoszfátból 1—1.5 q-nak, chilislétromból 0.8—1 q-nak.

c) Az anyagszekrény könnyű, gyors és alapos *kiürítésére* megfelelő szerkezetek kívánatosak.

2. *Trágyaszóró szerkezet.* Ez képezzék ugyszólván legfontosabb részét a műtrágyaszóró-gépeknek megkívánható:

a) hogy az *mindennemű és minőségű nagy állapotú műtrágyát egyaránt biztosan és egyenletesen szórjon.* Nem elegendő tehát, hogy csak a száraz, porlékony anyagot biztosan juttassa ki az anyagszekrényből, de kell, hogy a nyirkos, összeálló műtrágyát is kitudja vinni a szekrényből anélkül, hogy azt péppé gyurná vagy összetömné.

A chilislétrom szórógépeknél a szóró-szerkezet minden körülmények közt, tehát míg nyirkos (vonódott) állapotban is szórni tudja az anyagot.

Mindazon szerkezetek, melyeknél a kiszórható anyag nem erőművi uton, hanem jórészt önsúlyánál fogva vezetetik ki a szórószekrényből, e feltételnek valószínűleg legjobban felelhetnek meg.

b) *Az anyag összeállítását, megtömődését megakadályozó lozító vagy mozgató készülékek* hasonlóképpen úgy legyenek megszerkesztve, hogy céljuknak még a nyirkos anyag szétválasztásánál is megfelelhessenek.

c) *Miután jóformán elkerülhetlen, hogy a trágyaszóró szerkezetek, még száraz anyag kiszórásánál is el ne tömődjenek, kívánatos, hogy a szórószekretek megfelelő tisztító készülékekkel legyenek összeköttesben, mely tisztítóknak nemcsak feladata, de tényleges működése is abban álljon, hogy a szórószekretek munkaközben — bármennyű anyag szórásánál is — mindenkor biztosan, tisztán s így munkaképes állapotban tartásák ott, ahol az szükséges.**

d) *Ezenkívül kell lenni oly szerkezeti elrendezésnek, melynek segítségével munka után vagy munkaszünetek alatt az egész szórószekreket alapos és teljes kitisztítása környen, gyorsan és okszerű módon végezhető legyen.*

3. *Trágyamennyiség szabályozása.* Miután tudvalevőleg a műtrágyákból is különböző mennyiségek, szórtnak el, a gépen feltétlenül megkívánható egy oly mennyiség-szabályozó, melylyel a különböző terület egységenkénti mennyiségek amennyire az egyáltalán lehető — szűkhatárok közt is — pontosan betarthatók legyenek.

4. *Trágyaelosztó szerkezet.* A szórókészülék által kihozott anyag a talajon egyenletesen osztható el. Akár maga a szórószekretek akár egy külön erre készült elosztó szerkezet szolgáljon e célra, annak olyannak kell lenni, hogy a gép teljes szélességében, annak minden pontján egyenletesen oszolja el a kiszórt trágyamennyiséget.

5. *Szélvédő szerkezet.* A porlékony anyagot már a gyengébb szél is elhordja a gép alul a szórás alkalmával s ezzel a trágya egyenletes elosztása ugyszólván lehetetlenné van téve. Ez okból feltétlenül szükséges olyan védőkészülék, mely megakadályozza, hogy a szél a szekrényből

* A chilei salétromot szóró gépeknél természetesen csak chilislétrom értendő.

kikerülő anyagot elhordja. Ez u. n. szélvédőnek úgy kell elhelyezve lenni, hogy az a szórókészülék működését el ne takarja, s hogy széles időben annak használata mellőzhető legyen.

6. *Kormány szerkezet.* A műtrágyaszóró-gépek is — a vetőgépekhez hasonlóan — gép-szélességnyi fogásokban dolgozván, oly vezető — kormány — szerkezettel kell hogy ellátva legyenek, hogy a gép szélességek pontosan betarthatók legyenek munka közben is.

Ezek a szerkezeti bírálat pontjai.

II. Munkaminőség bírálat.

A munkaminőség bírálatára szintén több részre oszlik.

1. *Munkaminőség a gép álló helyzetében.* E vizsgálat kiterjed a szóró- és elosztó-szerkezet egyenletes működésére és a szórási mennyiség szabályozhatóságára.

a) *A szóró és elosztó szerkezet egyenletes működésénél* a gép, — épp úgy, mint a vetőgépek próbájánál történt — feltámasztatik, hogy hajtóműve szabadon mozoghasson. Az anyagszekrény először porszáraz anyaggal lesz megtöltve s miután kerékerülete lemeretett, 1 kat. holdnyi területre kiszabott megfelelő szórási mennyiségre beállítva. Ezután a kerék kézzel hajtatik annyi fordulatig, míg a gép az egy kat. hold területet, vagy annak megszabott részét beszórta volna. Ezen munka közben figyelemmel kíséretetik a szórás egyenletességének minősége, ami különben a gép alatt összegyűlő anyag réteg-alakulásából is szembetűnő lesz. A gép alatt, annak szélességében összegyűlt anyagréteg hosszában 4 egyenes részre osztatik s külön lemászáltatván meg tudható lesz, mely arányban maradt a gép szórási egyenletessége annak teljes szélességében.

Ezen kísérlet befejezte után a gép kiürítése lesz bemutatva, illetve megvizsgálva. Ekkor figyelemmel kísérhető, mily módon történhet a szórószekretek tisztítása és a gép kiürítése.

Ugyanezen kísérlet minden módozatában megtörténik nyirkos, tapadós műtrágyával is. Ennél meg lesz figyelhető, mennyiben felel meg a szórókészülék, a hozzá kötött kívánalmaknak.

E kísérletek befejezte után következik a

b) *szabadban való munka bemutatása.*

E célra elő lesznek készítve $\frac{1}{2}$ kat. holdas táblák, simára lehengerezve s a gépek valamely könnyen szembetűnő anyagot fognak szórni (esetleg gipszet, mészpört). Itt látható lesz a műtrágya elosztása, amint az a valóságban történik s így a tényleges munkaminőség is meghatározható lesz. A beszórt területek a nyilvános bemutatásra már okmutatásul szolgálhatnak.

A szerkezeti és munkaminőségi bírálaton kívül bírálat alá jut

1. *Vonóerősükséglet* a gép abszolút vonóerő erőszükséglete és 1 méter szórási szélességre vonatkoztatott vonóereje.

2. *Anyag és valószínű tartósság* az előzetesen megejtett szerkezeti és anyagvizsgálatok alapján.

3. *Ar.* Összehasonlítva a gép enyhébb előnyeivel vagy hibáival.

Az értékszámok és együtthatók.

A bírálat értékszámokkal és együtthatókkal fejeztetik ki.

Az értékszámok (point) megoszlának 1—4-ig és pedig

1 = nem jó	} jelzővel.
2 = elég jó	
3 = jó	
4 = igen jó	

Ezen értékszámok még együtthatókkal is szoroztatnak. Az értékszámozás a bírálat különböző részein következőleg oszlik meg:

1. Anya
2. Anya
3. Trágya
4. Trágya
5. Trágya
6. Szélvédő
7. Tisztító
8. Tisztító
9. Kormány

1. Szóró
2. Elosztó
3. Szóró és elosztó

1. Vonóerő
2. Vonóerő
3. Anya
4. Arány

jogot, esetét

mutatja, momeztat, értéket

az OM közzétette

kifejezés, — anélkül, meg is nem k

hogy b

kukoric

2

ugy g

hogy e

zetet f

1

tok bé

különö

előtt.

nevelő

közöke

desen

zásoka

1

ban 1

rel hág

czibár

kancza

a kan

magely

földre

már ha

sában

lehetse

tani, k

rás. Ka

és da

hozza.

H

kérdés

ját ad

I. Szerkezeti bírálat.

	Érték- szám	Együtt ható
1. Anyagszekrény anyaga	1-4-ig	2
2. Anyagszekrény befogadási képessége	1-4-ig	3
3. Trágyaszóró-szerkezet	1-4-ig	5
4. Trágyaelosztó-szerkezet	1-4-ig	4
5. Trágyamennyiséget szabályozó szerkezet	1-4-ig	5
6. Szélvédő-szerkezet	1-4-ig	4
7. Tisztító-szerkezet a trágyaszórónál	1-4-ig	3
8. Tisztító-szerkezet az egész anyagszekrény kiürítésénél	1-4-ig	2
9. Kormányozó-szerkezet	1-4-ig	2

II. Munkaminőségi bírálat.

1. Szórószerkezet egyenletes működése	1-4-ig	5
2. Elosztószerkezet egyenletes működése	1-4-ig	4
3. Szórási mennyiség pontossága száraz és ugyanaz nyirkos anyagnál	1-4-ig	4

III. Vonóerősükséglet, ár és anyag.

1. Vonóerősükséglet abszolote	1-4-ig	3
2. Vonóerősükséglet 1 méter szórási szélességre vonatkoztatva	1-4-ig	3
3. Anyag és valószínű tartósság	1-4-ig	3
4. Ár viszonyítva a gép jóságához	1-4-ig	2

A bíráló-bizottság fenntartja magának a jogot, hogy a vizsgálat részleteiben szükség esetén változtatásokat eszközölhessen.

Bírálati végeredmény.

Miután a bírálati lap teljes részleteiben mutatja be a bírálat tárgyát képező összes momentumokat az ott feltüntetett rangsorozat önmagában fogja megmutatni a gépek értékét.

Jelentés.

A versenyről úgy a „Köztelek”-ben mint az OMGE. évkönyvében részletes jelentés lesz közzétéve.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

159. kérdés. Kukoriczát adtam el ezen kifejezéssel: „kb. 1000 mázsa kukoriczát” — anélkül, hogy betettem volna ezen szót egész-séges, sőt a kereskedő a kotárkában (góróban) meg is nézte és azt mondta, hogy nem hibás, nem kell megforgatni.

Azonban most a morzsolásnál kiderült, hogy biz abban sok hibás van.

1. Tartozik-e átvenni a kereskedő a hibás kukoriczát.

2. A kb. szó minden 100 mázsnál — úgy gondolom — 5—10 mm. hiányt enged, hogy ezen hiány után tartozom-e árkülömbözetet fizetni.

J. A.

160. kérdés. Milyen legyen egy földbirtok bérleti szerződése? Mire legyen a bérlet különös figyelemmel a szerződés megkötése előtt. 100 hold földbirtok után mennyi igás és nevelő marhára való istállót és gazdasági eszközöket követelhet bérlet jogosan, hogy rendszeresen gazdálkodhasson és ki fedezi a beruházásokat?

E. A.

161. kérdés. Kezelésem alatti gazdaságban 1 három éves könnyített muraközi csődörrel háगतok. A csődör a lehető legjobb kondícióban van. Ezideig a beháगतott 21 darab kancza közül egy sem fogamzott. A csődör a kanczáról ugyanis akkor ugrik le, mikor a megválasztás történik, úgy, hogy az ondó a földre folyik el. Nem tudom, nem-e fordult már hasonló dolog elő gazdatársaimnak praxisában és tekintve, hogy az állat értékes, ha lehetséges, szeretném a tenyésztésben megtartani, kérem tudatnák velem mi lenne az eljárás. Kanczáim 2 kg. melasszet kapnak naponta és darabonkint, nem járulhat-e ez valamivel hozzá.

K. M.

Feleletek.

Kukoriczaeladás. (Felelet a 159. számú kérdésre.) Ha a gazda sajáttermésű kukoriczát adta el, ha különös minőség ki nem kötött

tett és ha a kereskedő a kukoriczát a góréban megtekintette és úgy vette meg, akkor azt, ha hibás is, átvenni tartozik.

Ha a kukoricza mennyisége az eladás alkalmával ezen kifejezéssel „circa 1000 mázsa” jelöltetett meg, a kereskedelmi szokások, sőt a tőzsdei áruüzleti usance-ok 6. § a is a megjelent mennyiségtől 5% eltérést engednek. A gazdára nézve azonban, ki saját termését adja el, még ez sem irányadó és őt árkülömbözet fizetésére a bíróság még akkor sem kötelezné, ha az eltérés 5% nál nagyobb lenne. Föltétve mindig, hogy a gazda saját termését adta el és hogy nem termelt annyija, hogy a teljes mennyiséget szállíthatná. Véleményünk a keresk. törvényen és az állandó bírói gyakorlaton alapszik.

Sz. F.

Haszonbéri szerződés feltételei. (Felelet a 160. sz. kérdésre.) A haszonbéri szerződésbe felveendő feltételek oly különbözők, hogy ezt a fontos kérdést néhány sorral elintézni nem lehet. A feltételeket különben a bérbeadó szokta megállapítani és a bérlet feladata, hogy ezeket saját érdekében olyformán módosítsa, hogy ezen feltételeknek eleget is tudjon tenni, amihez persze alapos gazdasági képzettség szükséges s aki ezzel nem bír, jobban teszi, ha nem bérel, mert a bérlet igen nagy kockázattal járó vállalat. Hogy 100 hold birtok után mennyi igás- és nevelő-marha szükséges, ez annyira függ a helyi körülményektől, hogy erre pontos választ adni nem lehet. Az épületekről a bérbeadó tartozik ugyan gondoskodni, de rendszerint csak a birtokon tényleg meglévő épületeket engedi át s ha ezek esetleg nem elegendők, akkor a hiányzó épületek pótlása kölcsönös megegyezés tárgya. A gazdasági gépeket és eszközöket rendszerint nem a bérbeadó szolgáltatja, hanem a bérlet sajátjából szokta ezeket beszerezni, szintugy az igás- és haszonállatokat is. A fölvetett kérdésekre konkrét feleletet nem adhatván, azt javasoljuk a kérdéstevőnek, hogy a haszonbéri szerződést, mielőtt ezt elfogadná, a birtok rövid leírásával egyetemben terjesztesse be valamely gazd. tanácsadó bizottsághoz, aminők a magyar-óvári akadémiánál és a keszthelyi, debreczeni, kolozsmonostori és kassai gazd. tanintézetnél fennállanak s azon rendeltetéssel bírnak, hogy ilyen kérdésekben szaktanácsccsal szolgáljanak. A beadvány bélyegmentes és a szakvéleményért nem jár semmi díj.

Hensch.

Fiatal mén fedezése. (Felelet a 161 sz. kérdésre.) Hogy a három éves „könnyített muraközi” csődör után a kanczák nem fogamznak, annak oka okvetlenül a kérdésben foglalt ama körülményben rejlik első sorban, hogy a mén akkor ugrik le a kanczáról, amikor lemagzik. Fiatal ménnek, apasági pályájuk kezdetén, elég gyakori, sőt megszokott dolog ez. Arra kell törekedni, hogy a fedezés aktusa higgadtabb és intenzivebb legyen. A kanczák bizonyára nagyok a ménhez képest, úgy hogy fedezés közben a ménnek nagyon is a hátsó lábábahegyére kell állani, amely kényelmetlen helyzetből azután, alig végezvén dolgát, iparkodik menekülni. Ezért nagyobb kanczákat erős eséssel bíró lejtőre kell állítani, hogy a mögötte álló mén magasabban álljon, még az esetben is, ha fedezésközben a kancza előre halad. Ajánlatos továbbá, hogy a lemagzást megelőző pillanatokban egy-egy ember a mén mindegyik oldalán a mén felé eső kezével annak könyökét, a másik kézzel pedig térdhajlását megtámassza, hogy a mén idő előtt le ne csusszon. Természetes, hogy a fedeztetésnek oly helyen és oly esőndben kell történnie, hogy a mén figyelmét kötelessége teljesítésétől semmi el ne vonja. A fedeztetési hely talaja ne legyen sáros, süppedős vagy egyenetlen, mert ez is befolyással van egy oly kényes természetű ménre, mint a szóban forgó. Lehet végül még, hogy a mén himvesszője igen rövid, mely körülmény szintén a panaszolt eredmény okozója szokott lenni. Ez ellen sincs más segítség, mint a már fölelített fogások;

ha azok sem használnak sokat, akkor nem érdemes a ménnel bajlódni, — legjobb tudatni rajta. Mivel pedig a mén a „lehető legjobb” kondícióban van, több mozgást ajánlanék a fedeztetés előtt, valamint kizárólag zabot mint abrakot és semmi melasszét.

A kanczának melasszéval való tartása nem lehet befolyással az eredménytelenségre, hacsak a kanczák nem tulkövérek és henyélesben elpuhultak. Lehet azonban, ha a melassze a bélesatornára tulságosan ingerlőleg hat és hasmenésszerű ürüléklet eredményez, hogy az is némi befolyással van. Ha a kanczák a munkában tuleröltetnek, az szintén a termékenység rovására megy.

Az egész kérdésben érdekes lett volna még tudni, hogy muraközi kanczáról van-e szó, vagy félvérkanczáról és hogy a „könnyített muraközi” kifejezés ugy értelmezendő-e, hogy a panaszolt mén apja angol félvér, anyja pedig muraközi volt.

Ha a mén ilyen származású, akkor — bocsásson meg a t. kérdéstevő — félvér kanczákra nem való, mert jóraváló ivadékot nem fog nemzeni. Amint az eddigi sikertelenség, mely ugyan később némi javulást fog mutatni, bizonyítja, a természet sem engedi szivesen a tul heterogén fajták összekeveredését és a keverékemzedék folytonos szaporítását, amint-hogy a tapasztalat is bizonyítani látszik, hogy a különböző fajok, pl. ló és számár nemzöképes utódokat nem produkálnak egymással. Két egyfajtabeli, de egymással szemben erősen heterogén fajta pedig már majdnem oly távol áll egymástól a tenyésztés szempontjából nézve, mint két egy nemhez tartozó különböző fajta.

Kis M.

Az orosz mezőgazdasági válság megszüntetésére irányuló törekvések.

(Sziányei-Merse István, a m. kir. földmívelésügyi miniszter szentpétervári szaktudósító jelentéséből.)

Az orosz mezőgazdasági válság orvoslásának kérdésével külön szaktanácskozmány foglalkozik, mely a válság minden részét behatóan kívánja megismerni, helyi bizottságoktól és hatóságok véleménye alapján.

Egyik ülésén behatóan foglalkozott a parasztbirtokok kérdésével s igen sok részről reá mutattak azon feletre nagy mezőgazdasági bajra, melyet a közös birtok szervezete okoz, úgy, hogy a lakosságnak körülbelül 80%-a sem tulajdos, sem bérlet számba nem megy ezen szervezet folytán. A részeknek elforgásolása a dűlőgazdaság s a kötelező vetésforgó folytán minden önálló törekvés s igyekezet kihál, a bíráló magát egy a község gyámkodása alatt levő, örökbírónek tekinti és sem nem bir, sem nem akar bírtani a javítás iránti érzék- és hajlammal; ezért javaslatba hozott, hogy lehetővé tessenék a parasztnak az átmenet, egyes csoportokban, fokozatosan, a községi közös birtoklásból, az egyéni tulajdon állapotába.

Ezzel szemben felhozott, hogy a községi birtok nem kiválólag orosz intézmény s, azelőtt Nyugat-Európában is mindenütt előfordult s az átmenet csak fokozatosan történt. A jelek arra mutatnak Oroszországban is, hogy ennek napjai meg vannak számlálva s a magántulajdon fogalma s vágya már az orosz parasztban is felébredt.

A szaktanácskozmány abban állapodott meg, hogy a parasztbirtok tönkremenetelének főoka mégis az eldarabolás s elpántlikázásban áll, mely nemcsak a községi, de magánbirtoknál is előfordul. A parasztnak ugyan belátják ennek káros voltát, de a föld minőségének különböző voltára való tekintettel, más megosztási módot nem tudnak, hiányozván náluk az intelligencia melynek alapján a különböző minőségű földeket, különböző nagyságban ugyan, de egyenlő értékben felcomassálják, osztassák. Ezen commassálás pedig oly vidékeken, melyek egy része nedves, más része száraz, csakis nagy költséget igénylő vízmentesítési s öntözési művekkel kapcsolatosan volna lehetséges. Bármily kívánatos lenne tehát a segítség ezen káros állapotok meg-

szüntetésére, mégis törvényhozási uton tenni ezt nem lehet a meggyökeresedett előítéletek s megszokások miatt, s ezért abban állapotok meg, hogy egy speciális bizottságot küldenek ki a kérdés tanulmányozására végett. Ezen bizottságba a belügyi, földművelésügyi és pénzügyminisztériumok képviselői is meghívandók, tartozik az egyes adók osztálya által már kidolgozott: „Előterjesztés a paraszttulajdonok emelése ügyében” című elaborátumot áttanulmányozni s az eredmény felől véleményes jelentést tenni.

Továbbá behatóan foglalkozott a szaktanácskozmány a nép részére nyújtandó kishitel kérdésével és a következő határozatban állapodott meg:

1. A kishitel szervezetére eddig fennálló intézkedések alapul veendő általánosságban, mint megfelelő a célnak s a községi irányú intézmények, hitelegyletek stb. alapszabályai át-dolgozandók s átalakítandók, mert azok n. m. felelnek meg a követelményeknek.

2. Különös súly helyezendő a gabonára adandó kölcsönök kérdésére.

3. A pénzügyminisztériumban szerveztetni fog a kishitel részére egy külön igazgatóság.

4. A kishitel szervezetei s intézményei, — kivéve az államiakat, melyek továbbra is megmaradnak a parasztlak ügyeit intéző közigazgatási szervezetek adminisztrációja alatt, a — kerületi hatóságok alá lesznek rendelve.

5. Az újonnan szervezendő irányú intézmények alaptörvényének céljára lesznek fordítandók az eredetileg községi takarékpénztárak céljaira szánt tőkék s összegek, továbbá az 1891/92-ik évi nagy összegű alkalmából működött speciális bizottság rendelkezésére bocsátott összegek maradványai s végre az évenként e célra, az állam által kiutalt összeg.

6. Az előző pontban körvonalazott forrásokból a kifizetendő összegek, visszafizetés kötelezettsége mellett fognak a kishitel létesítmenyeknek az igazgatóság (1. 3. pont) által kiutaltatni.

A szaktanácskozmányon kívül, működésben van az állandó gazdasági tanács, melynek a legmagasabb jóváhagyással ellátott működési programja a következő:

1. A gazdasági ismeretek terjesztése.

2. Kiserületi telepek létesítése s javítása s az eredményeknek a gazdákkal való közlése.

3. A gazdaságot veszélyeztető külsőhatások elleni védekezés; mint pl. szakadékok keletkezése, futóhomok megkötése stb.

4. A tűz elleni védekezés, pl. tűzmentes anyagok ajánlása stb.

5. Visszabálozás.

6. A gazdasági vagyon megvédése s apasztása a mezei s erdei károknak, ló-s máslopásoknak.

7. Jó utak létesítése és fentartása.

8. A bérletekre vonatkozó törvények revíziója.

9. A kishitel szervezése a parasztlak részére.

10. A talajjavítási kölcsönök fokozása.

11. Gazdasági társulás elősegítése és szabályzatok létesítése.

12. Jó gazdasági eszközök, gépek népszerűvé tétele, a javítás elősegítése, trágyázás kérdése stb.

13. A marhatenyésztésnek különösen a parasztlaknál való emelése.

14. A tejgazdaság javítása s a tejtermékek értékesítésének könnyítése.

15. Gazdasági mellékfoglalkozások létesítése, zöldségkertészet, méhészet stb. elősegítése.

16. A gazdasági termékek bel- és külkereskedelmének szervezése és javítása.

17. Gabonamagtárak létesítése.

18. A gazdasági termények vasúti szállítási díjtételének revíziója.

19. A piacok s vásárok emelése.

20. Az állami szállításoknál a közvetítő kereskedelem megszorítása, illetve megszüntetése.

21. A település költségeinek részbeni beszerzéséről való gondoskodás.

22. A háziiparnak fejlesztése nyers anyaggal való ellátás útján; a készítés módjainak tökéletesítése s az értékesítés elősegítése.

23. A mezőgazdasági munkáskérdés javítása az által, hogy a kínálat s kereslet közvetítéssé munkáscsoportok vasuton és vissza való szállításának szervezése s orvosi s más segélynyújtása oly helyen, hol nagyobb csoportban vannak idegen munkások.

A mezőgazdasági érdekek előmozdítása végett az 1893-ik évben megváltoztatott állami bankalapszabályokban helyt talál a *talajjavítási kölcsön* is, mely a gazdasági egyesületek közvetítése s egyetemes felelősség s szavatosság mellett adatik. Alapított azonkívül az állam kezdeményezésével, az ugynevezett „*nemesi s parasztagrárbank*” és működik a sok magánrészvényes által alapított „*Agrárbank*”.

A kelettengeri tartományokban igen kifejlett hitelszövetkezetek vannak, míg a birodalom tulnyomó részében, dacára az erre nézve meg-levő utasításoknak s előirási szabályoknak, ugyszólván csak mutatóban vannak.

A pénzügyminisztériumban legutóbb 11 *hitelszövetkezet* alapszabálya lett megerősítve (a déli vidék kormányzóságában), s ezek részére az állami bank által 14,000 rubel adatott hosszulejratu visszafizetés mellett, s egyuttal 24,000 rubelnyi rövid lejratu hitel nyitattott.

Ezek jogositva vannak alapszabályszerű kölcsönt nyújtani, betéteket elfogadni, kölcsönöket felvenni stb. és megbízási üzleteket kötni, mi különösen fontos az uzsoraközben levő háziipart üzőkre nézve. A m. évben, a háziipar fellendítésére a kincstár 116,766 rubelt fog a háziiparral foglalkozók hitelkégyeire fordítani. Az 1903. évtől kezdve, ugyanily célra évi 146,720 rubel fog fordítani s 13,280 rubel a földművelésügyi minisztérium muzeumának fenntartására. Ezenkívül egy Visny-Volotsokban felállítandó szöv., és mázoló-, valamint Kazán kormányzóságban létesítendő asztalos-tanműhelyre 53,100 rubel fordítattott.

Az évenként hitelnyújtásra esetleg fel nem használt összegek, a visszafizetett kölcsönök s a háziipari tárgyak értékesítéséből befolyó összegek a háziipar fellendítését célzó, külön alap létesítésére fognak fordítani.

Fogyasztási szövetkezet 600 van s miután egy rendelet szerint ezentul a kormányzóságok adják a jóváhagyást, remélk, hogy több fog keletkezni. Ezeknél az intelligenciabány képez nagy akadályt s e célból a szakbizottság, mely ezekkel foglalkozik, most egy részletes utasítást dolgozott ki a teendőik s a vezetők kötelességeinek pontos leírásával.

Melyeknek tartalma, fejezetenként kiterjed: 1. A közgyűlések szabályzata s teendői. 2. Az igazgatás szervezete. 3. Az ügyvivő-igazgató részére szóló utmutatás (teendői stb. körülírásával). 4. Ugyanilyen az igazgatóság tagjai részére. 5. A titkár részére. 6. A pénztárnok részére. 7. A felügyelő bizottság részére. 8. Az ellenőrző-bizottságok részére és végre 9. A különleges bizottság teendői. Az agrárbankok (a magántőke által alapítottak) sokkal alacsonyabb összegű kölcsönt adnak, mint az állam által alapított, s ugy a törlesztési terv, mint feltételek sokkal kedvezőtlenebbek. Előbbieket tisztán üzleti szempontok vezérlik, mit el is érnek ugy a kölcsönök folytán, mint a birtokukba jutott birtokok elparcellázása által.

A meglevő intéstucziók ónsulylyal nehezdednek a gazdaközönségre s a magas és nehéz hitelviszonyok rohamosan siettetik a pusztulást, ugy, hogy ezen téren is a legnagyobb feladat vár a speciális szaktanácskozmányra, mert a hitelviszonyoknak sürgős és gyökeres javítása égető kérdés.

(Folyt. köv.)

Gazdasági egyesületek mozgalma.

A Szatmármegyei G. E. 1902. évi működéséről egy szakértelemmel összeállított évkönyvben számol be *Poszvek* Nándor egyesületi titkár, *Domahidy* Sándor egyesületi elnök az évkönyvhöz írott előszavában érdekesen fejtegeti, hogy az agrárszelmek manapság annyira alakban és olyan tág értelmezéssel jelentkeznek már a napisajtóban, hogy ez az irányzat országos politika színezetével bír. Pedig az agrárizmus az előző író szerint ma még csak törekvése a magyar gazdaosztálynak arra, hogy a mezőgazdaság érdekeihez alkalmazkodják az országos politika. Az egyesület 1902. évi működése folyamán küzdelmes munkát fejtett ki a saját szervezetének fentartása ügyében; a *megyétől egy fillér segélyt sem kap, s az összes anyagi támogatás a földművelési minisztérium 1200 kor. segélye, melyet a 8 évvel ezelőtt létesített közlegelő berendezé-*

sének törlesztésére ad. Az egylet ekként csekély tagdíjbevételere támaszkodhatik csak s nem fejtheti ki a kellő tevékenységét anyagi erői híján. 62 alapító, 222 rendes és 285 évdijas tagja van az egyesületnek, mely a múlt évben három közgyűlést és 9 választmányi ülést tartott. Volt ezenkívül 5 szakosztályi, 5 bizottsági ülés és 4 értekezlet. Az egyesület munkálkodása kiterjedt a lápos területek és termőerejének kihasználásának oktatására, a len- és kendertermesztés felkarolására, mint parasztagazdaságok felállítására és a szőlőművelésnek előmozdítására, az egyesület amerikai szőlőtelepén termelt vesszők kiosztása útján. Az ombordi bérlegelőre 64 drb csikó és 127 drbból álló szüzugyula lett beváltva. Tartott az egyesület 10 községben 22 sorozatos népies gazdasági előadást s 8 községben a háziipart oktatta. A múlt ősszel tartott borkiállításán 52 termelő 184 borfajtával vett részt. Szatmáron tartott lóvásárt.

Barsvármegyei G. E. nek 1902. évi jelentéséből kiemeljük, hogy az egyesület a pozsonyi kiállításán való részvételével bebizonyította, hogy a vármegye ló- és szarvasmarhatenyésztése az országos kiállítás legérdekesebb részét képezte. Az egyesület népies gyűjteményével a második helyre jutott, nyert pénzdíjakat és díszoklevelet. Az egyesület kiállítása 4290 koronába került, melyhez a megye törvényhatósága 2000 koronával járult. Az egyesület a földművelési minisztérium anyagi támogatásával Szent-Kereszten rendezett szarvasmarhadíjazást és a tavasszal a lévai járásból kigazdák részére csoportos kirándulást rendezett Bonyhádra és Hógyészre, hol a kigazdák a szarvasmarhatenyésztést és tejszövetkezeteket tanulmányozták s bonyhádi tenyésztelenekeket vásároltak. A megye területén a szövetkezésnek főként az értékesítés terén van jövője, de a hitelszövetkezetek is eredményesen működnek, a tejszövetkezetek hálózatának kiépülésével a megyében a szarvasmarhatenyésztés elsősorú tenyésztési ágga fog fejlődni. A tejszövetkezetek *Levatic* László titkár teljes anyagi felelősség mellett létesíti. A kálnai szövetkezeten kívül alakulóban vannak az újbari, nagyszecsei, vámos ladányi, bars-endrédí és garamlóki tejszövetkezetek, melyek mind egyike 2-3 községre terjed ki. A sertésvesz pusztítását ellensúlyozandó, az egyesület Fogarásról szerzett be több község részére kedvezményes árban felbújtott kedvezményes koczkákat. A kigazdák szakértelmének fejlesztése végett az egyesület a földművelési miniszter támogatásával népies gazdasági és háziipari tanfolyamot és csoportos gazd. előadásokat tartott. Közbenjárt az egyesület a földművelési miniszternél sörárpavetőmag kedvezményes árban való kiosztása ügyében is; 20 község lakosai közt 400 q. hanna-árpa osztottott ki 11 kor. kedvezményes árban. Az egyesületnek 383 tagja volt a múlt év végén, évi tagszaporulat 86. Pénztári bevétel volt 9274 kor. 57 fillér, kiadás: 8572 kor. 40 fillér.

A Zalavármegyei G. E. április hó 7-én tartotta rendes évi közgyűlést *Hertelendy* Ferencz elnöke alatt. A közgyűlés örömmel vette tudomásul a választmány azon jelentését, hogy a hitelszövetkezetek terjesztése érdekében a nyári közgyűléssel kapcsolatosan értekezlet fog tartatni, melyre előadókul a szövetkezeti élet legkiválóbb férfait sikerült megnyerni. A közgyűlés az 1902. évi számadások felülvizsgálására a pénztárnoknak a fölmentvényt megadta. Tudomásul vette a közgyűlés a lenbeaváló és feldolgozó telep létesítése ügyében kiküldött bizottság azon jelentését, hogy a telep szövetkezeti uton való létesítése a nagy költségek miatt akadályokba ütközik; egy magánvállalat hajlandó a telepet létesíteni az esetre, ha 30,000 kor. állami segélyben részesül. A létesítésre nézve a vállalkozótól konkrét ajánlatot kér be a közgyűlés, mely hozzájárult az 1903. évben tartandó állatdíjazási tervhez is. Az egyesület 1902. évben hat községben háziipari tanfolyamot rendezett. A közgyűlés fölterjesztés és intézését határozta el a földművelési miniszterhez, hogy hagyja jóvá azon megyei szabályrendeletet, mely az egész megye területén a hidegvérű lóval való fedeztetést célozza.

Méhészetünk a bécsi nemzetközi méhészeti kiállításon.

Alig nyílt még alkalom, hogy számottevő nemzetek oly tanulságos képen mutatták volna be méhészetiüket egymás mellett, mint azt a Mária Jozefa főhercegnő védnöksége alatt tartott bécsi nemzetközi méhészeti kiállításon láttuk.

A kiállítás legérdekesebb és legtanulságosabb részét a bécsi természettörténelmi udvari muzeum által kiállított értékes és gazdag gyűjtemény, valamint a szintén a muzeum által bemutatott azon tanulságos színes térképek szolgáltatták, melyek a világ méhészeti szemléletileg mutatták be és feltüntették azon számokat, hogy egyes államokban és vidékeken mikor honosított meg a méhészeti s hogy mikor virágzott legjobban.

Kiváló jelentőségű a kiállítás technikai része is, mely a legújabb szerkezetű mézpergetőket s mindenféle méhészeti eszközöket, különösen pedig igen gazdag gyűjteményét a

gazdasági képet tárt a néző szeméi elé, s bemutatta a méheknek az állatvilágból kikerülő ellenségeit a hangyától kezdve, egészen a méz után annyira áhító medvéig.

Tanulságos gyűjteménye volt látható a kiállításon a különféle méhváltozatoknak, melyben a tudományos világ által mintegy 4500-ra tett méhféleségből, a félelmetes dorzátától kezdve, egészen a mi mézgyűjtő méhecskénkig terjedő sorozatból, számosakat láttunk természetben és működésükben is bemutatva.

A kiállításon mindazonáltal legnagyobb feltűnést a magyar rész, különösen pedig a Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter által csak ezelőtt pár évvel létesített és Saárossy Kapeller Ferencz miniszteri osztálytanácsos vezetésével rendezett gazdag gödöllői állami méhészeti kiállítás keltett, mely alkalommal beigazolást nyert, hogy a gödöllői méhészeti iskola oly szakintézet, amilyen még egyáltalán sehol sincsen, ahol tehát mi magyarok az első kezdeményezést tettük.

Lajos Viktor Ő fensége által „a legjobb kiállító részére” felajánlott emléktárgyat. Ezen kitüntetés különösen a kaptárkérdés szerencsés megoldása tekintetében bir jelentőséggel méhészre nézve, mert ismételt bizonyítékot képez arra nézve, hogy a földmívelési kormány részéről ajánlott s valamennyi magyarországi méhészeti egyesület által „egyesületi kaptár” név alatt terjesztett kaptár a méhészeti terén legjobbnak bizonyult. Ezen kaptár a Grand Miklós által, a mi viszonyainknak leginkább megfelelően szerkesztett három keretsorú „Berlepsch“-rendszerű állókaptár, melyet a vándortanítók az országban már eddig is mint legjobbat ismertettek és terjesztettek s melyet a földmívelési kormány a szegénysorsu méhészek közt ezidőszerint kioszt s melyet a méhészeti gazdaságból minden tanfolyambhallgató a miniszter ajándékképpen magával visz. Ennek jósága mellett tesz tanbizonyosságot a bécsi nemzetközi méhészeti kiállítás is, melynek kaptársoportjában, jó beosztás, kezelési könnyűség és kifogástalan minőség tekintetében ez az ott kiállított kaptárakat minden tekintetben felülmulta. Képünk azon jelenetet mutatja, midőn Saárossy miniszteri osztálytanácsos a méhészeti gazdaság felől Őfelségének felvilágítási tással szolgál a kiállításon.

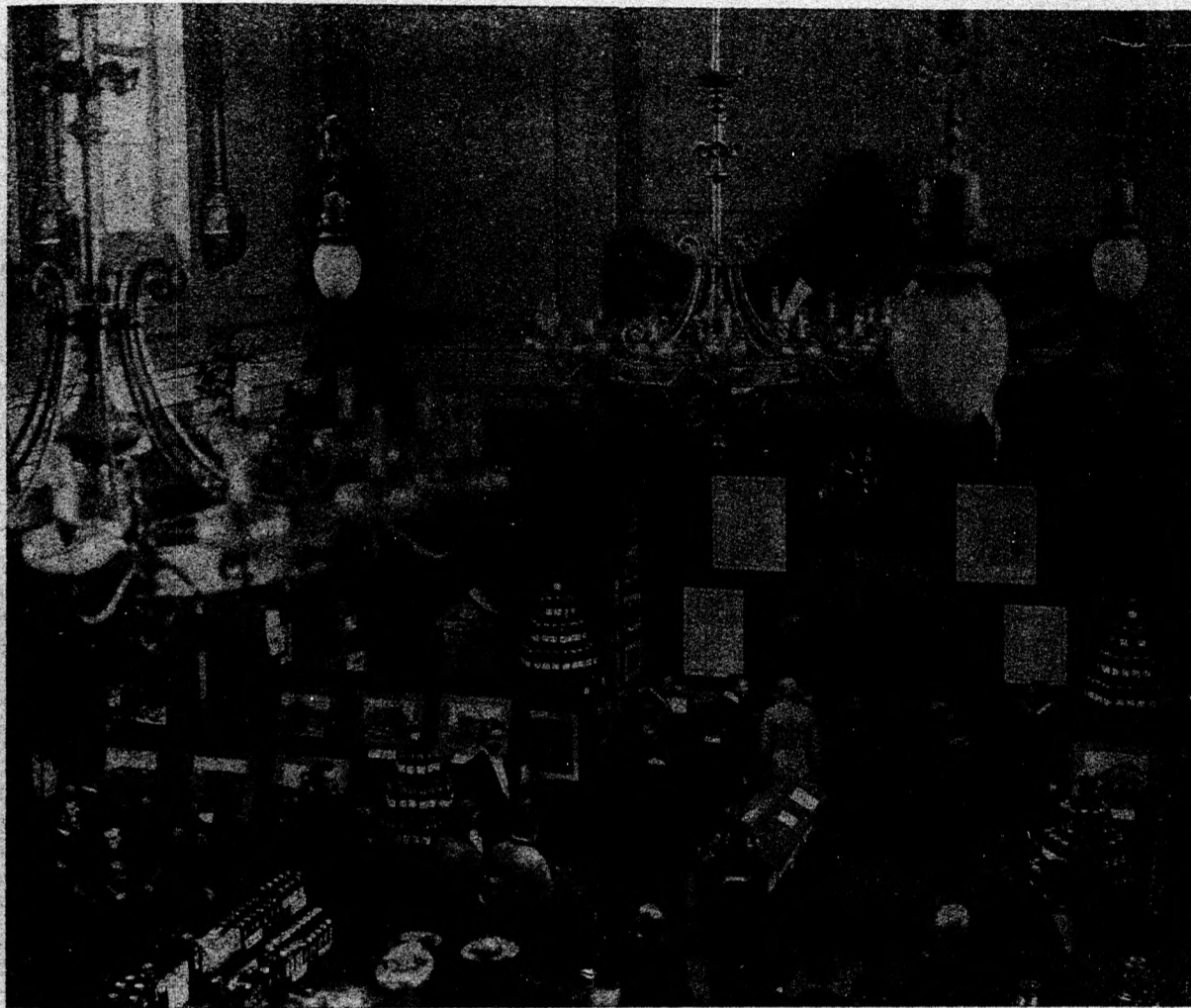
VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
OMGE. közleményei.	661
A VII. nemzetközi mezőgazdasági kongresszusról.	661
Az orosz mezőgazdasági válság megszüntetésére irányuló törekvések.	667
Gazdasági egyesületek mozgalma.	688
Méhészetünk a bécsi nemzetközi méhészeti kiállításon.	669
Növénytermesztés.	
Hazai öntözéseink bajai és azok orvoslása.	662
Állattenyésztés.	
Tejvizsgálatok hazai gazdaságokban.	664
Takarmányozás.	
Kizárólagos szalmaetetés juhokkal.	665
Gazdasági gépészet.	
Műtrágyaszóró-gép bemutatása és annak tervezele.	665
Levélszékreny.	667
Vegyések.	669
Kereskedelem, tőzsde.	671
Szerkesztői üzenetek.	672

Ünneplés. A Bars megyei Gazdasági Egyesület Léván f. hó 26-án a városháza dísztermében tartott diszközgyűlésben ünnepelte elnöke *Kherndl* Jánosnak kir. tanácsossá való kitüntetését. A diszközgyűlésen megjelent elnököt *Simonyi* Béla bars megyei alispán szép beszédben üdvözölte és méltatta a vármegye mezőgazdasági haladása érdekében kifejtett tevékenységét. Az egyesület nevében *Ordódy* Lajos alelnök üdvözölte a bars megyei gazdatársadalom vezérét. Ezután *Rubinek* Gyula az OMGE. ügyvezető titkárja, orsz. képviselő, az OMGE. kiküldöttje méltatta azt az elismerést, amelylyel az ünnepelt működése távolabbi körökben is találkozott és örömmel üdvözli a kitüntetésben is azon újabb irányzat felülkerekedését, mely a mezőgazdasági téren kifejtett tevékenységet is méltányolni tudja. *Dombay* Vilmos, *Bódog* Lajos és *Toldy* Zsigmond üdvözölték még az ünnepeltet, melyek után *Kherndl* János e. elnök meghatottan köszönte meg a megye gazdatársadalmának támogatását, kinek e nem keresett kitüntetését köszönheti és kéri a további támogatást munkálkodására. A szép ünneplést lakoma fejezte be.

Kinevezés. A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Székely* Jenőt, a breznóbányai földmiviskola vezetésével megbízott gazdasági vándortanárt, szolgálati beosztásának érintetlenül hagyásával földmiviskolai igazgatóvá nevezte ki.

80. ábra. Nemzetközi méhészeti kiállítás Bécsben. (Magyar osztály.)

sokféle szerkezetű méhkasoknak, melyek nemcsak a méhészeti tekintélyeknek a különféle rendszerű kaptárokon eszközölt legújabb javításait és czélszerű változtatásait mutatták be; de sőt a méhészeti legkezdetlegesebb korszakából fennmaradt muzeumi emléktárgyak is kerültek bemutatásra, midőn még csak egyes levágott fatönkökben és odvakban tenyésztették a méheket, s mellettük az e téren tett nagy haladás kiáltó ellentétéként a legújabb formájú és rendszerű kaptárak nagy tömege, köztük a legkiválóbb „magazin“-formák, a felülről kezelhető angol, francia, a Langstroth-Gerstung kaptárak, a szalmából készült boltíves kaptárak és kerek szalmakasok. Érdekes és tanulságos volt továbbá a tárlaton Bécs város kiállítása is, mely különösen a fogyasztóközönség érdekeit látszott szolgálni, amennyiben a méz- és viasz-hamistás alakjait válogatván össze, azok ismertető jeleit, s a felismerésre használható eszközöket mutatta be.

Feltűnést keltett a kiállításon az Artman Károly kapitány által összeállított természetrajzi csoport is, mely fenyves háttérű csinos

A kiállítást e hó 8-ikán Ő Felsége a király is legmagasabb látogatásával tüntetvén ki, szintén a kiállítás magyar részét találta legszebbnek és érdeklődéssel hallgatta Saárossy osztálytanácsos tájékoztatását és a legapróbb részletek felől is kérdezősködővén, legmagasabb megelégedésének és tetszésének adott kifejezést az intézet rendeltetése felett, s hogy arról értesült, hogy Darányi miniszter ezen alkotása is főleg a kisexisztenciák támogatását czélozza s hogy ennek előmozdítására a gazdaság két éves tanfolyamán ingyen ellátásban részesülő növendékein kívül évenként 160 szegénysorsu méhész a háromhetes időszaki tanfolyam ideje alatt szintén ingyen ellátást nyer.

A kiállításon, méhészeink számos magán-kitüntetésén kívül, magát a gödöllői állami méhészeti gazdaságot két alakban érte a legnagyobb kitüntetés, a méhészeti összes ágaiban kifejtett tevékenységeért elnyerte u. i. az első legnagyobb kitüntetés képező „állami nagy díszoklevelet”, a gödöllői állami gazdaság termékei (méz és viasz) és készítményei (kaptárak) és egyéb méhészeti eszközök után pedig a

Gazdasági tudósító. A m. kir. földművelésügyi miniszter *Vollay* Ferencz igló-nagyhiteleezi lakost Szepes vármegye iglói járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A Gazdatisztek Orsz. Egyesületének közgyűlése. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Orsz. Egyesülete f. hó 26-án tartotta *Bujanovics* Sándor udv. tan. elnöke alatt rendes évi közgyűlését. A határozatképesség konstatálása után *Jeszenszky* Pál ügyvivő terjesztette elő a múlt évi működéséről szóló jelentést. A jelentés megemlékszik a múlt év folyamán megindult mozgalomról, amelyet hivatatlan egyének indítottak s amelynek célja volt a nem okleveles gazdatisztek az oklevelekkel szembe állítani a gazdatiszti törvény revíziója követelésének ürügye alatt. A nemokleveles gazdatisztek mozgalmát addig, amíg a jogosság látszatát viselte magán, az egyesület rokonszenvesen fogadta, a múlt évi nagygyűlés tanácskozott a kvalifikáció megszerzésének módjairól, illetékes helyen részletes előterjesztést is tett e tárgyban. Elítélte azonban a mozgalmat, amikor annak szeparatistikus jellege egy új egyesület alakításával nyilvánvaló lett. Megemlékszik továbbá a jelentés az örvendetesen szaporodó gazdatiszti körökről, a taglétszám folytonos gyarapodásáról. Ismerteti a nyugdíjintézet állását, beszámol a segélyezésekről, az egyesület révén elért kedvezményekről, az egyesület vagyoni állapotáról. A törzsvagyon ezidőszert 74.362 K. Végül ismerteti az állásközvetítő intézmény eredményeit. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s *Jeszenszky* Pál ügyvezetőnek elismerését nyilatkoztatta. A számvizsgáló-bizottság jelentésének jóváhagyása, az 1903. évi költségvetés megállapítása után új választmányi tagul *Baly* Kálmán, *Hazai* Győzőt és *Matlaskovszky* Tádét választották meg. Két beérkezett indítvány fölött a választmány javaslata alapján a közgyűlés napirendre tért. Ezután a mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézetének közgyűlését tartották meg. Az igazgatóságnak *Jeszenszky* Pál ügyvivő igazgató által előterjesztett jelentése a nyugdíjintézet vagyoni állapotának 57.849 koronával való gyarapodásáról emlékszik meg. A tiszta vagyon ma a tartalekkel 394.212 kor. 90 fillér. Az évi jelentést egyhangulag jóváhagyták. A választások megajátása után *Indánszky* Jenő egy indítványa alapján felhatalmazták az igazgatóságot, hogy a nyugdíjintézet reorganizációja tárgyában az illetékes körökkel tárgyalhasson.

A Magyar Gazdaszövetség nagygyűlése június 4-én fog megtartani Budapesten. A gyűlés tárgysorozata május elején jelenik meg. A gyűlésen részt vesznek kiküldötteik által a Magyar Gazdaszövetség kötelekébe tartozó olvasó-körök, gazdakörök és szövetkezetek s ezek közül mindazok, melyek a Gazdaszövetség tagjai közé felvételüket május 15-ig kérelmezik. Hogy az utazás megkönnyíthessék, kedvezményes vasúti jegyek váltására jogosító igazolványok adtnak ki. A kik ilyenre igényt tartanak, jelentkezzenek május 20-ig a Magyar Gazdaszövetség titkári hivatalánál (VIII. Baross-u. 10) Miután a gyűlés napirendjén a legfontosabb közgazdasági kérdések szerepelnek; kívánatos, hogy a Gazdaszövetség tagjai azon minél számosabban jelenjenek meg.

Parcellázások Békésmegyében. A legutóbbi időben Békésmegyében négy nagybirtokot parcellázták s a felaprózott földet kisgazdák vették kezelésbe. Békés-Csaba parcellázta először a 3700 holdas Trautmannsdorff Ferdinánd-féle grófi birtokot, ezt követte az Orosháza község által vásárolt báró Schossberger Zsigmond féle pusztaszentoronyi 3100 holdas, majd gróf Apponyi Albert vanháti 1500 holdas birtoka. A napokban pedig a Hirsch-örökösök pusztaszentmiklósi és kondorosi 3400 holdon felüli birtoka került parcellázásra. A szentmiklósi nagyterjedelmű földeket egy csabai gazdából álló konzorcium, a kondorosi és a megyeri birtokrészt pedig szintén kisgazdák vásárolták meg.

Néhány adat a földadósságról. Hogy a magyar gazdaközönségnek némi tájékozódást nyújtsunk a felől, milyen összegekkel van a magyar földbirtok megterhelve, közöljük az alábbiakban három hatalmas pénzintézet: a Magyar Földhitelintézet, az Osztrák-Magyar Bank és a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének az 1902-ik évről szóló jelentéseinek néhány erre vonatkozó adatát:

	Osztrák-Magyar Bank	Magyar Földhitelintézet	Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet
Jelzálogos kölcsön folyósított a következő számú folyamodóknak 1902. év folyamán	221	897	1195
A folyósított kölcsönök összege koronákban 1902. év folyamán	18.473.000	24.291.200	4.842.000
Fennálló tényleges jelzálogos követelések összege 1902. december 31-én koronákban	227.331.702,25	305.719.171,99	78.249.300
Vizszabályozási és talajjavítási kölcsönök összege	—	70.263.800	—

Ez adatok alapján csakis a három fent nevezett pénzintézetnél az 1902. év folyamán 47.606.000 korona jelzálogos kölcsön folyósított, az ugyanezen intézeteknél fennálló összes jelzálogos követelések összege pedig, a vizszabályozási és talajjavítási kölcsönök nélkül 611.300.174 korona 24 fillérre, a vizszabályozási és talajjavítási kölcsönökkel együtt pedig 681.563.974 korona 24 fillérre rugott.

A tavaszi II. Luxusvásár. A XXIV. luxusvásár f. hó 25—28-ika között tartott meg az OMGE. védnöksége alatt a Tattersall-telepen. Ez a II. tavaszi luxusvásár egy a vásár forgalmát, mint a vásárra felhozott anyagot tekintve is felülmúlta a márcziusi vásárt. Örömmel konstatáltuk, hogy a fogatok összeállítására, behajtására, kiállítására mindig nagyobb gondot fordítanak tenyésztőink, úgy, hogy nem sokára igazi luxusvásárt fog sikerülni rendezni a budapesti Tattersall r. t.-nak. A vásárra bejelentett lovak száma az 500-at meghaladta. Nagyszámmal és kiváló példányokkal voltak képviselve amerikai fajta ügetők. A vásár díjazással volt egybekötve. A négyesfogatok első díja egy masszív ezüst pokál, a hirtósoké *Kézdy* Kovács László egy szép festménye, a hátsóké egy aranyozott lovasszobor, a jukkereké ezüst tal. A többi 7 díj magyar eredetű iparművészeti tárgy. Darányi földművelési miniszter a vásár legszebb luxus-fogata díjazására 1000 kor. értékű díjat adott és f. hó 27-én d. u. végignézte a vásárt. Érdeklődött a felhajtás és díjazás iránt, s meglegedését fejezte ki a látottak felett. A vásár díjazásainak eredménye a következő:

Négyes fogatok: I. díj: dr. *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter tiszteletdíját *Andrássy* Géza gr. amerikai fv. (Alkander) fogatának, mint a vásárra felhozott fogatok között abszolút legjobbnak ítélte oda. II. díj: *Baruch* Jenő fogatának. III. díj: *Domahidy* Elemér fogatának.

Elismerő oklevél: nemeskéri *Kiss* Pál fogatának. **Hirtős kettősök:** I. díj: *Andrássy* Sándor gr. fogatának. II. díj: *Bruder* Antal fogatának.

Elismerő oklevél: *Fischer* és *Keller* fogatának. **Jukker kettősök:** I. díj: *Döry* Elek amerikai fv. (Cupid IV) fogatának. II. díj: *Wesselényi* Miklós báró fogatának. III. díj: *Tevely* Béla fogatának.

Elismerő oklevél: *Békassy* István fogatának. **Hátas lovak:** I. díj: *Andrássy* Géza gr. hátasának. II. díj: *Tóthvárad* Ásbóth István hátasának. III. díj: *Zech* Arnold báró hátasának. IV. díj: *Almássy* Géza hátasának.

Elismerő oklevél: *ráthonyi* Reusz Henrik hátasának. *Eszterházy* László gr. hátasának.

A díjazások eredményéből örömmel arról győződünk meg, hogy a kitaratottságról, akciójáról, menetszerűségről híres amerikai ügetőfajták, melyek ezideig külemtani szépség tekint-

tében sokban kifogásolhatók voltak, szépségükkel is kitűntek a vásáron, mit az elért díjazási eredmények legilletékesebben igazolnak s ami ügetőtenyésztésünk fejlődésének is jó bizonyítéka. A vásár forgalmáról és eredményéről legközelebbi számunkban számolunk be.

Agrárpolitikai előadás Pozsonyban. A városi és vármegyei törvényhatóság, a Pozsony-vármegyei Gazdasági Egyesület, a jogakadémiai

tanárikar képviselőiből alakult bizottság dr. *Bernát* Istvánt a Magyar Gazdaszövetség igazgatóját agrárpolitikai felolvasás tartására kérte fel. A május 2-án tartandó felolvasásra a bizottság egyben meghívta a magyar agrárpolitika vezéregyéniségeit is, ezek között gr. *Károlyi* Sándort, gr. *Desseffy* Aurélt, gr. *Zselénzki* Róbertet, gr. *Széchenyi* Imrét, gr. *Majláth* Józsefet, *Bujanovics* Sándort, *Forster* Gézá, *Buday* Barnát.

Az angol élelmiszerpiac elfoglalása tekintetében *György* Endre a földművelési miniszter londoni szaktudósítója két jelentékeny mozzanatról értesítette a földművelési minisztert. Az egyik az, hogy Olaszország nagybritanniai képviselője jelentékeny erőttel fejt ki ezen a téren az olasz termékek versenyének a fentartása érdekében. Egy elangolosodott olasz cég szerződést kötött a Great Eastern vasutal, hogy Antwerpen és Harwichon át a vasut gőzözeivel jelentékeny (állítólag teljes 55%-nyi) mérséklés mellett a rendes tételekből 7000 koesira rugó élelmiszert fog szállítani a londoni piacra, Bolognába indulva ki. Az olasz kormány közbenjárásával közvetlen kocsik, illetőleg egész vonatok fognak közlekedni Bologna és Antwerpen között, s az olasz kormány állítólag már megkezdte a tárgyalásokat arra is, hogy refrigerátorokkal ellátott gyorshajók közlekedjenek rendszeresen Genua és London közt a vaj-, sajt-, baromfi-, gyümölcs- és zöldségzállításra, beleértve a babot, borsót burgonyát és a palermói uborkát is. Másik érdekes mozzanat, mely még közvetlenebbül érdekli Magyarországot az az értesülés, hogy a szerb kormány szövetkezeti megbízottja Londonban keres egyes összeköttetést tehát a magyar és osztrák közvetítő kereskedelem kizárásával a szerb baromfi, tojás és vaj értékesítésére, lehetőleg az angol nagy fogyasztó szövetkezetek útján. Nagyon elérkezett tehát, mint a fentiekből látjuk, annak az ideje, hogy a mi kitűnőnek bizonyult megkezdett élelmiszereink kivitele érdekében hasonlólag, sőt talán alaposabban lássunk hozzá a biztos összeköttetések megteremtéséhez.

Gépverseney a Székelyföldön. A hivatalos székely akcióval párhuzamosan nemsokára társadalmi kéz is erősen fog beavatkozni a székely kérdésbe. Az OMGE., mely a székely-kongresszus eszméjének fölvetésével és e kongresszus rendezésével oly nagy szolgálatot tett ennek a rendkívül fontos kérdésnek, legközelebb gépbemutató-versenyt rendez Székely-Udvarhelyen. Három szakértő professzor fogja a bizonyára nagy számmal érdeklődő székely gazdákat a gépek céljával és használatával

megismertetni. Tekintettel arra, hogy különösen a gépek használata körül nagy mértékben az elmáradottság a Székelyföldön, az OMGE. gépversenye bizonyára maradandó hatással lesz az ottani mezőgazdasági kultúra haladására.

Boraink Oroszországban. A magyar borok közül különösen a tokaj-hegyaljaiak valamikor jó piacra volt Oroszországban, néhány év óta azonban Oroszországba való borkivitelünk majdnem megszűnt a tulságos nagy beviteli vám miatt. A földmívelési minisztérium állandó figyelemmel kíséri borértékesítésünk minden mozzanatát s többirányú, alapos tanulmány alapján most készítette el a tervezetet Oroszországba való borkivitelünk föllendítése érdekében. E tervek az országos borértékesítési akció keretében nyernek majd valósulást, amint a földmívelési kormány által kezdeményezett országos borértékesítési szövetkezet jövőben megalakul. A szövetkezet Oroszországban külön képviselőt szervez s a magyar borkivitel ezáltal lényegesen fellendülhet.

A nemzetközi méhészeti kiállítás magyar osztályának tanulmányozására nemcsak egyes méhészek, hanem szakegyesületek testületileg s nagyobb csoportok naponként érkeznek. Magyarországból a Pozsonyvármegyei Méhészeti Egyesület látogatta a kiállítást s a látottakat minden méhészgazda hasznára fogja fordítani. A magyar méhészet előhaladottságát biztosítani, sőt még inkább felvirágoztatni fontos mezőgazdasági érdekünk. Glück Fia bécsi mézkereskedői cég kiállított adatai szerint Magyarország és Ausztria közös vámterületére 1902-ben 5000 mm. mézet és 400 mm. viaszt importált kivitele volt: 900 mm. méz, 2500 mm. és viasz. Hazánkban Ausztriába 13,000 mm. méz és 1500 mm. viasz került, holott csak 800 mm. mézet és 700 mm. viaszt hoztunk Ausztriából. Tekintve azt, hogy mult évben gyenge méztermésünk volt, rendes termés esetén a méhészet nagy hasznára válik gazdáinknak és ez még folyton fokozható.

Az amerikai bevándorlási törvény végrehajtása. Az amerikai Egyesült-Államok törvényhatósága a bevándorlás szabályozására törvényt alkotott (Immigration act), a mely 1903. március 3-án szentesített s lépett életbe. Ezen törvény értelmében azokat, akik munkaszerződés (contracted labour) alapján vándorolnak be, azonnal visszaküldik, s a hajóvállalat köteles ingyen visszazáratni őket. Amely vállalat ezt nem teljesíti, — kitiltják a hajóit az Egyesült-Államok kikötőiből. Hogy a kivándorlókat már Európában figyelmeztessék a törvény e szigorú rendelkezésére, minden hajóvállalat és ügynökség köteles az erre vonatkozó hirdetményt valamennyi európai nyelven helyiségeiben kifüggeszteni. Braun Márkus — az Egyesült-Államoknak Rosevelt elnök által kinevezett bevándorlási biztosa — most járja be az európai kikötőket. A törvény értelmében a hirdetmény ki nem függesztéséért 500 korona bírsággal büntetik a vállalatot. Braun Markus, a ki ezidő szerint Budapesten tartózkodik, már is több kikötőt megvizsgált s több hajózási vállalatot meg is büntetett. A bevándorlási törvény fontosabb intézkedéseit lapunk hasábjain legközelebb ismertetni fogjuk.

Katonai szállítások. A borsodmegyei kisgazdák közvetítésével a Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület a katonai kincstárnak 303,000 kilogramm rozsot és 803,055 kilogramm zabot szállított a kassai katonai raktárba s ennek ellenében az egyesület a kisgazdáknak 142,767 koronát fizetett ki. Mivel a szállítási üzlet bevált, az egyesület elhatározta, hogy a jövőben is szállítani fog a katonai kincstárnak, mert ezt tagjaira nézve kedvezőnek találja.

Gazdasági hírek. Országos komlóvásár. A segesvári komlótermesztő szövetkezet ez év őszén Segesváron az új komló-vásárcsarnok megnyitásával egyidejűleg országos komlóvásárt rendez. A kistermesztők pénzdíjakban részesülnek a közép- és nagytermesztők bronzérmekkel lesznek kitüntetve, a nagytermesztők számára pedig kiállítási okleveleket szándékozik a kiállítás előkészítő bizottsága kiosztani. — *Mintaöntözés a Hortobágyon.* A

földmívelési miniszter megbizta a VI. kerületi kulturmérnöki hivatalt, hogy a 300 holdas mintaöntözési területet a Hortobágyon jelölje ki s a költségvetést készítse el. — *Gyapjuakéziók.* A gyapjuakéziók első sorozata július 8-án kezdődik, az OMGE. felügyelete és ellenőrzése mellett. Az OMGE. Hegedűs József jószágigazgatót és Skita Sándort delegálta az árbeeslő bizottságba, a mely az áru minőségét és annak kereskedelmi értékét megállapítja. — *A dinnyetermesztés előmozdítása.* A földmívelési miniszter a Békésmegyei Gazdasági Egyesület kezdeményezésére kistermesztők számára, a kik 100 holdon kivételre természetesen dinnyét és azt szövetkezetileg értékesítik, dinnyemagvakat adományozott és szaktanárt küldött a termesztés irányítására. A dinnyetermesztési szövetkezetnek 40 tagja van. — *Tenyészállatkiállítás Nagyenyeden.* Az Alsófehérvármegyei gazdasági egyesület Nagyenyeden május hó 4-én díjazással egybekötött V. tenyészállatkiállítását rendezti. Kiosztásra kerül 45 különböző díj 1000 korona értékben. Díjaztatni fognak 1. magyart, erdélyi, 2. havasi pinzgauti fajták, 3. sertések, 4. juhok.

A gazdaközönseget érdeklő felsőbb hatóságok elvi jelentőségű határozatai. 1. Szőlőcsésznek gazdája ellen hátralekös bére iránt indított ügyének elbírálása, habár a vármegyei szabályrendeletben nem eselédnek, hanem szegődményesnek van minősítve; a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. 2. Azon külföldi, aki mesterséges bort szállít Magyarországra, ily bornak forgalombahozatala által elkövetett kihágás miatt tekintet nélkül külföldi voltára büntetés alá esik. 3. A kenyérsütés háziipar jellegét nem veszti el azzal, hogy a kenyérsütők a kenyéret nem saját terményeikből állítják elő. 4. A községi vadászati jognak bérbeadása tárgyában megtartott nyilvános árverésen tett legmagasabb ígért csak kivételesen s csak abban az esetben mellőzhető, ha a szerződésből folyó kötelezettségek betartására, nemkülönben a vadászati jognak okszerű gyakorlására s ezzel karöltve a vadászterület vadállományának fenntartására nézve a legmagasabb ígértet tevőnél a kellő biztosíték hiányzik s ezen körülményeknek a fenforgása kellőleg beigazolható.

Gyapjuakézió. Az idei gyapjuakéziók első sorozata július hó 8-án veszi kezdetét. Az eddig történt bejelentések, melyek az intézmény régi és nevesebb híveit majdnem kivétel nélkül ismét egyesítik, már most is biztosítják az idei aukéziók teljes sikerét, amennyiben ezen siker a kellő választéktól és az ezzel arányos eléggé nagy számu vevőközönseggel érdeklődéséssel függ. Ehez járul azonban ezuttal, hogy a konjunktúra alakulása nagy mérvben fogja a siker kifejlődését elősegíteni. Ha nem is oly magas árak mellett, mint az 1899 dik évben, de ugyanoly élénkséggel keresik majd az új magyar gyapjutermeget az idei aukéziók alkalmával, miért is ezen aukéziókon leendő részvételre tisztelettel felhívjuk mindazokat, kik eddig intézményünkkel — annak nagyjelentőségű előnyeit nem ismerve — még nem tudtak megbarátkozni. Az aukéziókra szánt küldemények számára engedélyezett fuvardíjkezdmény az idei aukéziók tartamára is érvényben lévő kellő időben, vagyis május hó 13-dikán lép hatályba. A kellő számu ingyenes raktárhelyiségről való gondoskodást azonban mindazon beküldők segítik elő, kik részvételi szándékukat mihamarább nálunk bejelenteni szivesek lesznek. Minden gyapjutermeleket saját jól felfogott érdekében legmelegebben ajánljuk, hogy a magyar gyapjutermeget központosított értékesítésének ezen alkalmát megragadva, az aukézió eladást igénybe vegye. (Cím: Heller M. és Társa Budapest, V., Erzsébet-tér 13.)

A dohánykertészek szerződése. A földmívelési miniszter rendeletet adott ki, amelyben tudomására hozza az érdekelteknek, hogy az 1900. évi XXIX. törvényezikk 8. §-a értelmében a dohánytermesztők és a dohánykertészek közötti szerződést a községi előjáróság előtt írásban kell megkötöni, kivéve ha a földmívelési miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a törvény 11. §-a alapján engedélyt adott arra, hogy az írásba foglalt szerződéseket csak utólagos látta-mozás végett kell a községi előjáróságnak bemutatni. Ezt az alakszerűséget több helyen nem tartják meg. A pénzügyminiszter ez okból szí-

goru rendeletet adott ki, amelyben utasítja az illetékes hatóságokat, hogy azokkal a termesztőkkel, kik a törvény e rendelkezését nem tartják meg, a termesztési engedélyt ne ujítsák meg.

Élelmiczkik kedvezményes díjszámitása. Mindenesetre dicséretes dolog a m. kir. államvasutaknak abbéli törekvése, hogy egyrészt a főváros közlekedésének előmozdítására, másrészt pedig a főváros közeli vidékének termelési képességének fokozására a rendes szállítási költséget mintegy felére redukálja. Ilyen szállítási kedvezményt engedélyezett a vasuton való szállításra a m. kir. államvasutak igazgatósága csak nem régebben a kun-szt-miklós-dunapataji helyiérdekű vasut állomásairól Budapestre szállítandó tej, tojás, vaj, friss hus, hal, baromfi, zöldség, gyümölcs és kenyéreküldemények után. Ezen élelmiczkik a szóbanlevő vicinális vasuton gyors árukért szállítatnak a teherárakra érvényes viteldij mellett.

Szeszküldemények díjkezdménye. A Munkács állomásról a munkács-körösmező-országhatári, legenyemihály-kassai, vidrány-országhatári és beszkid-országhatári vonalrészek állomásaira szállítandó finomított és denaturált szeszküldemények után kocsi- és fuvarlevelenkint legalább 5000 kg.-ért való díjizetés mellett a rendes viteldijnek 10%-os rövidített díjtételeit; kocsi- és fuvarlevelenkint legalább 10,000 kg.-ért való díjizetés mellett az 1 külön díjszabás díjtételeit engedélyezte a m. kir. államvasutak igazgatósága. A díjkezdmények április 15-től kezdve az év végéig érvényes rovatolás után.

Juhok kedvezményes szállítása. Az erdélyi-részi vonalokon és Máramarosmegyében fekvő állomásokról Liptó vármegyében fekvő állomásokra az ottani gazdasági egyesület címére való rendeltetéssel teljes kocsiakományokban szállítandó juhoküldemények után a szállításban részes vasutigazgatóságok vonalain kocsi- és kilométerenkint 30 fillér egységtétel, kocsi- és pályánkint 4 korona kezelési illeték és 5% szállítási adón alapuló mérsékelt viteldij nyer alkalmazást díjvisszatérítés után.

Szőlővesszők eladása. A csálai és baraczkai állami szőlőtelepek igazgatósága (Arad) értesíti a szőlőbirtokosokat, hogy a csálai és baraczkai állami szőlőtelepekről azon amerikai szőlővesszők, melyeknek elárúsítása f. hó 26 ig fel volt függesztve, az e dírt megrendelési szabályok betartása mellett újból eladatnak, gyökeres amerikai vesszők és ojtványok már nincsenek, de európai gyökeres vesszők még kaphatók.

Nyilttér.)*

Millenniumi nagyjérem nagyban ter-
melés, kivitel és versenyképességért

**„APOLLO” kőolaj-
finomító-gyár r.-t.**

— Gyár: Pozsony. —

Iroda: Budapest, VI. Andrássy-út 12.

Táviratok: Apollo, Budapest.

Szállít: 1126

**Legfinomabb gépolajokat.
Legfinomabb égetőbenzint.
Legfinomabb motorbenzint.**

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti termény-
bizományi cég jelentése.)

Budapest, 1903. április 25.

A mult heti zivataros hideg idő után, mely egy-
ként még e hét elején is tartott, végre enyhébb idő-
járás következett be. Az égboltozat ugyan nagyobbára

*) E rovat alatt közöltékért a szerkesztőség nem
vállal felelősséget.

borus maradt, csapadék is elég gyakran fordult elő, általában azonban az idő kielégítőbb. A vetések, illetőleg, a beérkező jelentések nagyjában nem kedvezőlenek, habár egyes vidékekről azok sárgulásáról panaszok; hogy a dér, havazás és zivatark azonban megnyíltan ártottak, ez csak később lesz megállapítható. A vízállás tovább emelkedett. A külföldön az időjárás szintén borús és esős.

A külföldi piacokon az irányzat tartósan szilárd és az árak emelkedők. Az időjárás nem mindenütt kielégítő és a vetések felől is panaszok. A forgalom mindazonáltal nagyjára mérsékelt. A tengerentúli piacokon az irányzat nagyjából változatlan, a tengerentúli szilárd maradt. Az időjárás megfelelő volt, ennek ellenében azonban a hozatalok korlátozott maradtak, a látható buzakészletek újabb apadást tüntettek fel és vételkedv is mutatkoztak. Később lebonnyításokra lanyhulás ázott be, az elszállítások is gyengültek, utóbb azonban jobb exportkereslet érvényesült és az árak a múlt héthez viszonyítva egyenként körülbelül 1 c. magasabbak. Az angol piacok mérsékelt fogyasztási kereslet és nyugodt hangulat mellett változatlanok maradtak, míg Franciaországból kezdetben jobb időjárásra nyugodt, utóbb azonban ismét emelkedő árakat jelentettek. A megjelent poroszországi — Németország legfontosabb termelő-vidékének — vetésjelentés kedvező híreket közöl és ez természetesen a német tőzsdéket szilárdítól befolyásolta, mi mellett különösen a hét vége felé voltak az árak gyorsan emelkedők. A többi kontinentális piacok is szilárd irányzatúak, az árak azonban csak mérsékeltan javultak és a forgalom is szerény maradt.

Nálunk a kereslet mérsékelt maradt, de a kínálat is aránylag gyenge. Az árak kenyérmagvakban változatlanok, míg takarmánycikké szilárdan tartottak, sőt valamivel magasabbak is.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét első napján még könnyen volt elhelyezhető. A kedvezőtlen időjárás által befolyásolva a malmok nagyobb beszerzéseket eszközöltek és a tulajdonosok némileg felemelt követeléseit is figyelembe vették, a vételkedv azonban mihamar alábbhagyott. Az irányzat a hét végéig csendes maradt; a malmok, tekintettel a gyengébb lisztüzletre, tartózkodóak lettek és a gyenge kínálat dacára az árak változatlanul jegyeztek. A határidőpiac gyors áremelkedése és a folyó határidő felmondások eddigi hiánya egészen figyelmen kívül maradt. Az összforgalmat 110,000 mm.-ra tesztük. A heti hozatalok összege 108,500 mm., melyből 9000 mm. ment tovább.

Rozs az egész hét folyamán tartott irányzat mellett változatlan maradt. A kereslet a helyi fogyasztás részéről mérsékelt maradt, elszállítási célokra azonban némileg kedvezőbb volt; általában a forgalom azonban aránylag gyenge maradt. A hét végével az árak néhány fillérről áremelkedést tüntethettek fel és minőség szerint budapesti paritásra 13:50—65 K. készpénzfizetéssel, helyben pedig 13:80 K.-ig jegyzünk 3 óra. Nyíri származékokban a forgalom gyenge volt és Debreczen—Nyíregyháza paritásban 13—60 K.-ig fizettek.

Árpa (takarmány- és hántolási célokra) gyengébben volt kínálva, a kereslet azonban szintén csak mérsékelt maradt. Az árak mindazonáltal alig változtak és minőség szerint 11:20—1:90 kor. között változtak helyben, illetve Kőbányán. Erőteljes szemű áru valamivel többet is ér el.

Zab szintén csak gyenge fogyasztási kereslettel találkozott, de a kínálat is mérsékelt és az árak így kezdetben változatlanok voltak. A hét végével a hangulat azonban a szilárd határidőpiac behatása alatt kellemsébbre fordult, az árak némileg javulhattak és minőség szerint 12:50—12:80 kor. között jegyzünk helybeli Budapest.

Tengeri ugyancsak szilárdan jegyzett és különösen hibás áru találkozott gyengébb kínálat mellett jobb érdeklődéssel, úgy, hogy árak kb. 40 fillérral javulhattak Budapesti paritásra 10:20 K.-ig. Zombor paritásban 9:40—9:50 K.-ig fizettek. Egészséges tengeri ugyancsak 10 fillérral javult és kocsiba téve a vidékre való elszállítás céljaira 12:40 K.-ig ért el helyben. Budapesti paritásra 12:30 K.-ig fizettek.

Olajmagok: Káposztarepce (effektív) 21—22:50 K. között jegyzett. Határidő-káposztarepce kezdetben hidegebb időjárásra szilárd, utóbb csendesebb volt és 25 K.-ig köttetett, a hét végével 24:70—24:90 K. zárul. Lenmag 24 kor., vadrepcefért 11—12:50 kor., gomborkáért 20—22 kor.-t fizettek.

Hüvelyesek: Babban e héten sem volt forgalom. Kendermag 19, búkköny üzletelen és 11—12 K.-ig jegyez helyben.

Napijelentés a gabonaüzletről. 1903. április 28.

Készbuza elég jó kínálat és gyenge vételkedv mellett ma csendes irányzatú volt. Elkelt körülbelül 15000 mm. 10 fillérig olcsóbb áron.

Eladatott:

Buza, Tiszavidéki: 200 mm. 81:5 k. 8 K. 35 f., 400 mm. 81 k. 8 K. 35 f., 600 mm. 81:5 k. 8 K. 30 f., 150 mm. 81 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 81:5 k. 8 K. 30 f., 400 mm. 81 k. 8 K. 32 1/2 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 30 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 35 f.,

400 mm. 81 k. 8 K. 27 1/2 f., 200 mm. 80:5 k. 8 K. 30 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 10 f.

Féjermegyei: 200 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 02 1/2 f.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 80 k. 8 K. 17 1/2 f., 100 mm. 80:5 k. 8 K. 12 1/2 f., 200 mm. 78:5 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 78:5 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 78:5 k. 7 K. 95 f., 2300 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 740 mm. 78:5 k. 7 K. 80 f., 1150 mm. 78:5 k. 7 K. 90 f., 1000 mm. 78:5 k. 7 K. 87 1/2 f.

Rozs mérsékelt forgalom mellett nyugodt, prompt szállításra 13:45—65 K.-ig jegyez helyben egyenértékűre és 13:75 K.-ig 3 óra helyben. Azonnal átveendő áruért helyben 14.— K.-ig fizettek.

Takarmányárpa állandóan nyugodt és helyben 11:20—11:90 kor. között jegyez. Kőbányán erőteljes szemű áruért 12:20 kor.-ig érhető el.

Zab mérsékelt forgalom mellett változatlan, helyben 12:40—12:80 K.-ig értékesíthető.

Tengeri változatlan maradt, prompt szállításra 12:30—35 kor.-ig érhető el, helyben egyenértékűben. Helyben egészséges áruért 12:40—50 kor.-ig fizetnek kocsira rakva. Hibás tengeri állandóan keresett.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca. 1903. április 28-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 121 szekér réti széna, 32 szekér muhar, 32 szekér zsupszalma, 13 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — tengeriszár, 8 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbúkköny, köles, stb.), 300 zsák szecska.

A forgalom élénk. Árak fillérekben g-ként a következők: réti széna 480—500, muhar 600—620, zsupszalma 220—240, alomszalma 200—220, takarmányszalma —, tengeri szár — kéve —, egyéb takarmány —, zabosbúkköny 580—600, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 460—480, szalmaszecska 320—340. Összes kocsiszám 209. Összes súly 227,700 kg.

Szeszület.

A szeszüzletben e hétket elején a forgalom kielégítő volt és az árak úgy azonnali, mint későbbi szállításra változatlanul a legutóbbi heti zárójegyzés szerint záródnak.

Elkelt helybeli egyesült szeszgyárakból finomított szesz nagyban adózva 143:50—144, adózatlanul szabadraktárra 44:50 K., élesztőszesz adózva 144—144:25 K., adózatlanul 44:50—47:5 K. nagyban és 2—3 K. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz élénkebb vételkedv mellett hordóval együtt kötésre 33—33:50 K. kelt. Egyes barellok 34 K. jegyeznek.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz azonnali szállításra 1 K. drágábban volt ajánlva és jó vételkedv mellett több tétel 35—38:50 K. kelt el ab felsőmagyarországi állomás. Exkontingens nyersszesz 20:50—21 K. talált vevőre.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36:50—37:50 korona.

Bécs. Kontingens nyersszesz 39:80—40:20 K. nyersszeszért.

Prága. Adózott tripló —130— K. és adózatlan 37:25 korona.

Trieszt. Kiviteli szesz tartályokban 16:25 K.-t. Kivitelre az ár változatlanul jegyeztetik.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	kicsinyben
	k o r o n á k b a n	
Finomított szesz	143.50—144—	145.50—146—
Élesztőszesz	144—144.25	145.50—146.50
Nyersszesz adózva	141.50—142—	143.50—144—
Denaturált szesz	33—33.50	34—34.50

Az ára 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendő.

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árainról.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete üzleti jelentése. 1903. április 28.

Az üzletmenet a lefolyt héten kielégítő volt. Idényezikékből különösen a spárga került nagy mennyiségben felkúldásra, mi az árakat nem befolyásolta kedvezően.

Husneműek jegyeznek: marhahus 1—1:12 K., helybeli borjúhús 1—1:20 K., vidéki borjúhús —.80—1.12 K. Bárány darabja 3—7 koronával értékesül. Sertéshus kg.-ja 1:20—1:40 K.-t jegyez.

Füstöltus (vidéki) kilogrammja 1:20—1:80 K., hazai sonka 1:60—2— K.

A baromfiüzlet lefolyása élénk. Élőbaromfi párja 2:20—4— K., rántani való csirke páronként 1:60—3— K. Vágott hizott liba 1:20—1:30 K., kacsa 1:30—1:40 K., vágott hizott pulyka 1— koronával értékesül kilónként.

A vajüzlet lanyha. Teavaj (centrifugált): 2:20—2:40 K.-t, főzővaj 1:80—2— K.-t jegyez. Tehénturó kilója 20—30 fillérral kelt el.

Burgonya (vagonáru): sárga 4:20—4:50 K.-t, rózsza I. rendű 4:20—5:20 K.-t, kifli — K.-t, fehér 3:70—4— K.-t jegyez mm.-kint.

Spárga I. rendű 1:40, IIa. 1.—, IIIa. —60 K., zöldbab 5 K. kg.-ként, ugorka 60—100 K., fejjesaláta szép nagy 3—4:40 K., közepes 2—3 K. 100 darabonként. A tojáspiaczon telemesebb árcsökkenés jegyezhető fel.

Bácskai 55—57 kor. val, erdélyi apróbb áru 54—55 kor. val jegyeztetik.

Bécsi szarvasmarha vásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek” részére.)

1903. április hó 27-én.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:
Hízott és legelőmarha-ban főlhajtás	Hízott marha
Csontozni való marha-ban főlhajtás	Legelőmarha (Weidev.)
Összesen	Csontozni való
Eladatlan maradt	Összesen

Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi	Ökör
Galic. s. bukovinai	Bika
Oszták tartományokból	Tehén
Összesen	Bivaly

Árak: (100 kilogrammonként élőszulban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	70—75	62—69	52—61
Galicziai hizott ökör	74—76	66—73	58—65
Tarka hizott ökör	80—84	70—79	60—69
Bikák	44—70		
Hízott tehén	48—64		
Legelőmarha			
Csontozni való marha	41—70		
Bivaly	36—48		
Konzerváru (selejt.)			

Irányzat: kissé élénk, változatlan árak mellett.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. F. urnak *Terebesd*. Forduljon egyenesen a kérdéses iskola igazgatóságához felvilágosításért.

K. K. urnak *Kis-Jenő*. Tanulmányozza át az 1900. évi XXVII. t.-cz. 27. §-át, az kérdésének első részére teljes felvilágosítással szolgál 2. Hogy mennyi kárt okozott tisztje az által, hogy ökreinek január hónapban, sőt nem adott, azt az állapíthatja meg legjobban, ki az ökrök etetését figyelemmel kísérte.

P. J. urnak *Röske*. Hogy mennyi beszáradásra számíthat az függ a magfésülés betakarításkori nedveségétől s azon helyiségtől, ahol az el volt téve s egyéb más körülményektől. (Bővebbet a „Köztelek Zsemlap-tárá”-ban.)

D. F. urnak *Pusztá-Paradics*. Levelét bizonyára nem kaptuk meg, hogy mindezt ideig arra nem válaszoltunk. Szemes. Lapunk térszélei rovatában részletes tájékoztatást talál.

R. I. urnak. Szerezze be *Zalka Zs.* szeszgyártás cz. munkáját, mely nemrégiben került ki sajtó alól.

F. J. urnak *Fel-Aranyos*. Nagyon helyesen cselekedett, ha úgy tett, mint ahogy azt hozzánk intézett levelében leírta.

B. B. D. B. urnak *Megyer*. Tévedésből eredt üzenetünket mult számunkban rektifikáltuk. Kérdésének másik részére csak azt felelhetjük, amit levelében elmondott.

Elsőrangú hazai gyártmány!

2500 gőzcséplőkészlet

és 100.000 különféle kisebb gazdasági gép üzemenben.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

részvény-társulat

Budapest, VI., Váci-ut 19.

Malomberendezésekre külön szakosztály.

A gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépek elismert kitűnő minőségben. Szakba vágó kérdésekkel kérjük hozzánk fordulni. Részletes felvilágosítással és árujegyzékkel szívesen szolgálunk díjmentesen.

Morzsolók | Répavágók

SZÁNTÓVASAK legkitünőbb minőségben olcsón kaphatók: BECK és GERGELY-nél Budapest, V., Váci-ut 12.

Uj törekrosta vaslemezéből cséplőgépekhez
GRAEPEL HUGÓ gépgyáros szabadalma
 Budapest, V., Váci-út 40-46.
Legjobb sikerrel kipróbálva.
 Részletes leírás minden érdeklődőnek megküldetik.
 Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és ha nem felel meg, visszafogadni.

A nagybodoki ménesben eladó több
3 éves kocsi- vagy háta ló
 angol-félvér.
 Megkeresések a báró **Stummer Sándor**-féle jószágigazgatóságához, Nagybodok u. p. Nyitra-Ludányra intézendők. 1335

Eladó földbirtok.
 Egy 410 cat. hold lerjedelmű, Gömörmege, Berzete és Rudna községek határában fekvő **birtok** kedvező feltételek mellett eladó vagy haszonbérbe adandó.
 A birtok áll: **2 1/2 cat. hold** — kényelmes lakóház és gazdasági épületekkel ellátott — **belsősgből**
243 hold szántóföldből,
10 1/2 „ rétből,
35 1/2 „ legelőből és
117 „ erdőből.
 Czim a kiadóhivatalban megtudható. 1325

Magy. kir. államvasutak.
 51975/903. Cl. sz.

HIRDETMÉNY.

Délnémet—osztr.—magyar vasuti kötélék.
 I. pótlék életbeléptetése a kivételes gabonadijszabáshoz.
 A fenti kötélekben gabona stb. szállítására 1902. évi április hó 1-től érvényes kivételes dijszabás III. rész 2. füzetéhez folyó évi május 1-vel az I. pótlék lép életbe, mely a fődíjszabás kiegészítését és módosítását tartalmazza.
 Amennyiben díjemlések állanak be, az eddigi díjtételek még 1903. évi június hó 15-éig maradnak hatályban.
 Ezen pótlékot a részes vasutaknál díjtalanul lehet megszerezni.
 Budapest, 1903. április hó.
 A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.
 (Utánnomás nem díjazatik).

Földbirtokosoknak
 legjobban és diszcreten közvetít gyorsan minden előleg nélkül, nagyon olcsó törlesztéses jelzálogkölcsönöket **Bauer Gyula**, Budapest, Kerepes-ut 73. Felvilágosítások szívesen díjtalanul adatnak. 1280

Óriási megtakarítás!

78%-kal olcsóbb, mint a manillazsinag **85%-kal olcsóbb,** mint a zsupszalmakötél, és **97%-kal olcsóbb,** mint a gabonaszalmakötél, mit prospectusomban számításokkal bizonyítok.
 Mintákkal és prospectussal készséggel szolgálok.
 Mindennemű gazdasági kötélárak, zsákok és ponyvák szintén a legutányosabb áron.

Az ihárosi tégazdaságnál Iháros, u. p. Ihárosberény Somogy megye, egész éven át **kapható** különböző koru **tenyészal** u. m. 1, 2 és 3 nyaras gyorsnövésű csehpony, csuka, czompa, stülőivadék és stülőkra. 7885

Szőlőlugast ültessünk
 minden ház mellé és házi kertjeinkben

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (már mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok töven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskataly és más édes szőlőkkel.
 A szőlő hazánkban mindenütt megerem s nincsen oly ház, melynek falá mellett a legesekéyebb gondozással fenevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb disze anélkül, hogy legkevesebb helyet is eloglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.
 A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatú katalógus bárkinék ingyen és bérmentve küldeték meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.
 Érnéléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhíd.

A legjobb, legmegbízhatóbb, gazdasági kertivetemény és virágmagvak szerezhető be (a volt Nöthling-fele 23 év óta fennállott)
GOMBÁS JENŐ
 ujonnan berendezett elsőrangú magkereskedésében,
 BUDAPESTEN, Kálvin-tér 9. szám
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Elsőrendű kosok
 csakis elsőrangú tenyészetekből (posztó gyapjas, fésűs gyapjas kosok, oxfordshire stb.) vételét közvetíti
Heyne János, juhászati felügyelő
 Leipzig, Gustav Adolfstrasse No. 1. 1244

ROMLOTT BOROKAT
 dohos, penész vagy hordó-izüeket és szagnakát azonnal és feltétlenül megjavít a
BONORAL
 mely teljesen iz és szagnéküli folyadék s a bornak idegen izt nem ad.
 A **BONORAL** úgy hat, mint valami derítő szer; a kellemetlen dohoz izt tartalmazó alkotórészeket és csupán ezeket a bortól királasztja és magában tartja úgy, hogy egyszerű lefejtéssel a tiszta bortól elválasztható. **Hatása biztos!** Ára egy hektóra 3 korona, 5 hektóra 14 korona használati utasítással. Kapható: 1154
Erdős Jenő gyógyszerésznél, EGERBEN (Hevesm).

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
 ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
 Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
 SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, Vtojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb. V

Élelmi szerek értékesítését eszközözik az előírt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást V ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
 Azonnali készpénz-elszámolás. V

Hirdetési ár 25 szóig 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom ter-
ményei, továbbá állást keresők és adók
hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes
rovalban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető címé-
nek kitételeivel közlünk.
KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza
szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Vinczellér,
széreny igényű, ki a szófőszet-
hez és a kert műveléséhez is ért,
s hajlandó a házi munkában is
segédkezni, szonali belépésre
keresetik. Ajánlatok csakis
irásbélileg Edvi Ilés Aladárhoz,
Budapest, VIII. Népszínház-
utca 8. küldendők.

Segédítési állás

szonali betöltendő. Pályázótól
megkérítatik a m. óvári gazd.
akadémia végbizonyítványa, a
magyar és német nyelv bírása.
1-2 évi gyakorlattal bírók
előnyben részesülnek. Egy évi
próbaszolgálat után véglegesít-
és. Folyamodványok: Lajos
bajor kir. hercegné Ö. ténesege
főszolgálatoságához Sárvarra
(Vas megye) intézendők. 3620

Gazdasági ellenőr

külsőre teendő. Pályázótól is megbi-
zaltatandó, nőtlen, gyakorlattal bíró
gazdasági felvételek Somogy-
megyei bér gazdaságban. Évi
fizetése 800 korona és teljes
ellátás, mosás nélkül. Az állás
júlisonál betöltendő, három
havii fölmondás, illetve próba-
tű kikötötték. Gazdasági inté-
zetet végzetten előnyben ré-
szesülnek. Folyamodványok
viszsa nem küldhető bizonyít-
ványmásolatokkal Margit Al-
fréd bérőrt. Toldi pusztára,
utolsó pósta Semogy-Karád, in-
tézendők legkésőbb május hó
15-ig. 3619

Alfőlt

gazdaságba egy földmives-
kolát végzett, katonakötelez-
ettségenek elvegett, erőves,
nőtlen **segédítést** keresetnek,
szonali belépésre. Javadalma-
za: 360 korona évi fizetés és
teljes ellátás. Ajánlatok és bi-
zonyítványok beküldendők
„Béuradalomhoz“
Nagyszécsénybe. 3644

Keresetnek

szonali belépésre, 13 évnyi gyako-
rattal bíró, nőtlen, széreny
igényű segédítést. Ajánlatok
igény megjelölésével Réthi
Béla Mezőúr (Pia-Kuria) inté-
zendők. 3659

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazdatiszt

és okleveles szeszűző, fiatal,
nő, ki jelenleg is mindkét
minőségben egy nagy gazda-
ságban van alkalmazva, expan-
sios stabilitással, kitűnő re-
ferenciákkal, augusztus 1-éig
setleg előbb is állást keres.
Cím a kiadóhivatalban. 3218

14 évi

gyakorlattal bíró íz. nő gaz-
datiszt keres mellesleg belépésre
külsőre, segédítési vagy rak-
tárnoki állást. Szíves megke-
resések **Schwarz Mór Hé-
halom, p. Apez, Négrád-
megye** címre kéretnek.

Állást keres.

Egy kereskedőmivel képzett
könyvelő és levelező, ki a ma-
gyar, német és tót nyelvet szó-
ban és írásban teljesen bírja,
nőtlen, íz. 38 éves, nagyobb
uradalomban vagy vállalatnál
könyvelői, vagy késségér-
nek megfelelő állást keres. Szí-
ves ajánlatok F. F. jelige alatt
a kiadóhivatalba kéretnek. 1000

Gazdatiszt állást

keres 31 éves, gyakorlati gazda,
ki intenzív czukorgyári gazda-
ságokban működött, állatte-
nyésztés, hizlalás, dohányszer-
melésben járatos. Állását bármi-
kor elfoglalhatja. Cím „H.
G.“ jelige alatt a kiadóhiva-
tálban. 3299

Egy 30 éves

íz. vallásu, hosszú gyakorlattal,
jó bizonyítványokkal és refe-
renciákkal bíró nőtlen intéző
állását óhajta változtatni. Szíves
megkereséseket „erélyes“ czi-
men továbbít a kiadóhivatal.
3656

Gazdatiszt

állást keres 34 éves, nő, csa-
ládtalan egyén, ki több éven
át egy 1200 holdas gazdaságot
önállóan vezetett, most pedig
haszonbérlet volt, a melyről
most hagyott fel. Megkeresések
kéretnek Módi János Buda-
pest, VIII. Conti-utca 11., a. 1.
3631

Önálló

gazdatiszt állást keres
egy 38 é. es róm. kath.
m. óvári gazd. akadémiát
végzett magyar és német
nyelvet bíró most is állás-
ban lévő intéző. Nős, csa-
ládos. Több évig dunántú-
li egy lehető legintenzív-
vebb gazdaságot vezetett,
hol a tehenszet, áll. tte-
nyésztés összes ágazatai
üzemeltek. Állást rövid
időn belül elfoglalhatja.
Cím a kiadóhivatalban.
3632

Ispáni

állást keres 27 éves íz. katonai
kötelezettségen elvegett telt, jó
családból való szolid fiatal em-
ber, ki a kereskedelmi iskolát,
m. óvári gazdasági akadémiát
és gépészközeli vizsgát vég-
zett a magyar és német nyelvet
egy szóban mint írásban töké-
letesen, a horvái nyelvet ki-
elégítően bírja. Több évi gyako-
rattal bír. Cím M. G. alatt
a kiadóhivatalban. 3634

14 évi

gyakorlattal bíró nő, családi
kötelezetten búszarómester, 6
évig iszán, 6 évig mint gazda
és fölügyelő volt, jó bizonyít-
ványokkal rendelkezik, a czu-
korrépa-, dohányszermeléshez és
ökörhizlaláshoz kitűnően ért,
megfelelő állást keres. Varga
Ferenc Megyer, u. p. Bábony,
Somogy megye. 3630

IV. polgári.

földmiveskolát, tejjgazdasági
szakiskolát jelesen végzett, r.
kath. vallásu, 23 éves, katonai
kötelezettségenek elvegett telt
nőtlen egyén, nagyobb gazda-
ságból egyévi gyakorlattal bír,
május 1-ére gazdaságban meg-
felelő alkalmazást keres. Cím:
Sziráki Gábor, Jász-Ladány.
3629

Felügyelő

vagy önálló intéző állást keres
egy nagyobb uradalomban július
1-éig egy 37 éves, nő, in-
telligens, okl. gazdatiszt, ki a
gazdaság és állattenyésztés min-
den ágában s szeszgyártással
járassággal bír, magyar, német
tót és szerb nyelven beszél s a
legjobb bizonyítványokkal ren-
delkezik. Jelenleg egy az ország
észak-nyugati részén fekvő na-
gyobb uradalomnak önálló ke-
zelője melyben tejjgazdaság,
szeszgyártás s az állattenyész-
tés összes ága üzemeltek. Cím a
kiadóhivatalban. 3546

Gyakorlati gazda

róm. kath., 40 éves, nő, 20 évi
gyakorlattal, melyből 10 évet
nagy bér gazdaságban mint ke-
zelőtiszt töltött el, bármikor
belépésre iszpani állást keres.
A gazdaság minden ágában
keelő jártassággal bír, a gazda-
sági gépek kezelését, valamint
a malomkezelést is érti. Bizto-
sítékkal rendelkezik. Cím a
kiadóhivatalban. 3638

Kezelőtiszt,

iszpani vagy segédítési állást
keres gazdasági és tejjgazdasági
szakiskolát végzett, 11 évi gyako-
rattal bíró nőtlen, 29 éves
gazdatiszt. Állattenyésztés, hiz-
lalás, czukorrépa-termelés és
tejjgazdaságban járatos. Jelenleg
Erdélyben egy báró birtokon
vagy állásban, szíves ajánlatokat
kér Ledvén yi János, Kékes
(Szolnok-Doboka) 3647

30 éves

okleveles földbirtokos nagy
kaucazóval intéző állást óhaj
elnyerni. Ugyanők kizárva.
Cím a kiadóhivatalban. 3653

Nagyobb

gazdaságban **gyakornoki**
állást keres 20 éves ó reált vég-
zett íz. egyén, ki még ilyenmő
alkalmazásban nem volt. Fizet-
ésre egyelőre nem reflektál.
Cím a kiadóhivatalban. 3635

ÁLLATOK.

Híres zalai nemes tenyésztők

szálat a 6 korona; **petés**
anyarások a 15 korona és a
megfelelő csomagolási és szállítási
költségeket utánvételes
bérmentes és expressz-posta
kosarakban szállít

FISCHER ISZIDOR,

Zala-Egerszeg. 3646
Az élő megérkezést gar-
rantálom.

Azonnal eladó

40 drb tenyészbivaly, melyből
30 drb fejű tehén, 10 drb úszó,
s jármozni való tinó. Bővebbet
Politzer Ferenc, Kisasszony per
Kis-Korpad, Somogy megye. 3602

Eladó

telivér szimmenthali szemlebarka
bikák, importált egyedektől,
országos törzskönyvbe felvéve.
Fáy Zoltán Ecsedi gazdaságában
3476

Vérbeli

mangalica közta felbú-
va eladó, 14 drb reind-
kivül erős egyenlő péld-
ányok. Bér gazdaság Bá-
nokszentgyörgy. 3622

Eladó ménlő.

3 1/2 éves, sötétpel, 168 cm. ma-
gas, Furió (Götterdämmerung)
jól fedező. Felvilágosítással
szolgá Tót-szent-mártoni urada-
lom, posta Tót-Szent-Márton,
Zalamegye. 3637

Simmenthali

telivér és felvér hágoképes

bikák

csakis elsőrendű tejelő
anyák után nevelve, állan-
dóan kaphatók **PAJZS**
GYULA gazdaságában

**Ráczalmás, Fejérme-
gye** (vasut, hajó, sürgöny,
telefon helyben). 1225

Igen erős

csontozott, jól tejelő egyedek
után nevelt barna bikák kapha-
tók Szentpétery Lukács örök-
ösénél, posta Seprős, Arad.
3621

Mén

eladó, 4 éves orosz tégő,
pedigrével, 173 cm. ma-
gas, ára szeszgyártás
korona. Szakralda Fe-
renc, Rozgony, Állomás
Kassa. 3639

Sertések-et

sovány és hizott Álla-
potban a legmagasabb
napl árákon

értékesít

Grünwald Lipót

sertes-hizományos
— BUDAPEST, —
VII. Hunyady-tér 2.

Felvilágosítások kész-
séggel adatnak díjmen-
tesen. 7816

Valódi erdélyi tinók
és jármos ökrökkel
is szolgáthatok.

Uradalmi tejet

Budapesthez közel fekvőt, bár-
mily mennyiségben ózi egy
vagy több évi kötésre, tejjel
azonnali szállításra megvételre
keresek. Szíves ajánlatok „Tej
27“ jelige alatt a kiadóhiva-
tálba kéretnek. 3624

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3, 4, 6, 7 és 8 lőerejűek-
gőzmozorolók, szalmaka-
zalozók gyárlás a legkifor-
gástalanabbul kijavítva a
legmesszebbmenő szavatós-
sággal előnyös ár és kedvező
fizetési feltételek mellett, eset-
leg csere útján is eladásra
ajánlatnak: **Szűcs Ödön**
cég által **Baján.** 1120

Fehér - Orpington

költő-tojásokat

kitűnő csomagolásban
tucatonként 10 koronáért
ajánlok a pénz beküldése
ellen. Megrendelések 3 hé-
ten belül szállítotnak.

Nagy Dezső,

Rákos-Csaba.
VEGYESEK.
Gőzcséplő garnitúra
Egy teljes jókarban lévő 8
lőerejű, 552. számú Foszter &
Veylington gyártmányu gőz-
kazán és egy 10 lőerejű Clay-
ton & Shuttleworth 21294.
számu cséplőgarnitúra el-
adó. Szíves megkeresésekre
készséggel nyújt felvilágosítást
a Jakabszállási uradalmi
tisztartóság n. p. Sáros. 3651

Fehér - Orpington

költő-tojásokat

kitűnő csomagolásban
tucatonként 10 koronáért
ajánlok a pénz beküldése
ellen. Megrendelések 3 hé-
ten belül szállítotnak.

Nagy Dezső,

Rákos-Csaba.
VEGYESEK.
Gőzcséplő garnitúra
Egy teljes jókarban lévő 8
lőerejű, 552. számú Foszter &
Veylington gyártmányu gőz-
kazán és egy 10 lőerejű Clay-
ton & Shuttleworth 21294.
számu cséplőgarnitúra el-
adó. Szíves megkeresésekre
készséggel nyújt felvilágosítást
a Jakabszállási uradalmi
tisztartóság n. p. Sáros. 3651

Kinek

répavetése

elfagyott,

a pótvetésre szükséges

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

A magyar

Államvasutak gépgyárában ké-
szült 409. B. számú 8 lőerejű,
használt ösepiő, kellő biztosíték
mellett részletfizetésre is eladó,
ára 2000 korona. Tudakozódni
s a gépet megtekinteni lehet
Gyula-Kesziben, Zalamegyében,
a bérnökségnél. 3574

Gazdálkodóknak,

gőzmozorolót ad 5 1/2 lőerejű, 20
fillér jutalék mellett, szállítás
nem kötelező, azonban differ-
entia se fizetendő. — **Conver-
sio** eszköz, objectum 70%-ig,
4700/-ra inclusive törlesztés,
97/100-ig árfolyammal, előleg
nem kéretik, **Birtok és bér-
letek**, el és bérbe adását el-
fogad, illetve közvetít Weisz
Emil, Budapest, Akácza-utca
45. szám. 3625

Kinek

répavetése

elfagyott,

a pótvetésre szükséges

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

magot

Budapest, 1902. két 1-ső díj.

Általánosan elismert

gyorsfejlődésű

elsőrendű 2-3 éves

magyar

tenyész-

bikák

bikák

bikák

bikák

bikák

bikák

bikák

bikák

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elváltalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alauti czimemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzszerelési vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Kiadó birtokok.

Gróf Andrássy Aladár hagyatékához tartozó

több birtok bérbe adó.

Értekezhetni VI., Kemnitzer-utca 24. Grófi irodában.

Közvetítők nem díjaztatnak.

1336

Azon t. cz. gazdák,

kiknek földje a vadrepeze-gyomtól annyira veszélyeztetve van, hogy majdnem semmi aratást sem várhatnak, az én

GYOMIRTÓ-gépemben

találják az egyedül legjobban bevált eszközt, amelyvel meggyomossodott földjüket gyorsan és költség nélkül oly alaposan megtisztíthatják, hogy a legjobb termést kapják. — Minden gép először kipróbálható és csak azután fizetendő. — Olyan gépek, melyek esetleg meg nem felelnének, visszaküldhetők.

Vadrepeze-gyomirtógép 150 cm. munkaszélességű, napi teljesítménye 12—13 hold, ára 420 K.

Vadrepeze-gyomirtógép 130 cm. munkaszélességű, napi teljesítménye 10 hold, ára 400 K.

Megrendelések és megkeresések intézendők:

1327

Georg Kožíšek, Brünn, Reitschulgasse.

Magy. kir. államvasutak.
56414/903. Cl.

HIRDETMÉNY.

Nyugotmagyar-osztrák vasuti kötelék.

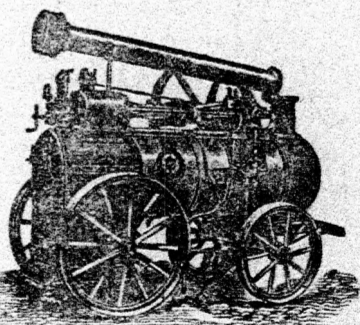
(Adómentesség megszűnése a hidegkút-tamási h. é. vasuton).

A hidegkút-tamási h. é. vasuton az adómentességnek f. évi április hó 26-ával való megszűnése folytán a nyugotmagyar-osztrák vasuti kötelékben 1903. márczius hó 1-től érvényes „Rovatolási díjtételek gyors- és teherárak szállítására” című üzletben a nevezett h. é. vasut Adorján-Major és Majsza állomásainak Wien St. E. G. és Wien K. F. N. A. állomásokkal való forgalmára kitüntetett díjtételek f. évi évi május hó 1-től kezdve 1—1 fillérrel felemeltetnek.

Budapest, 1903. április hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága egyszersmind a részes vasutak nevében is.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

HASZNÁLT GŐZCSÉPLŐ KÉSZLETEK.

Szücs Ödön, Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 49. sz.

Használt gőzcséplő-készletek gondosan kijavítva, teljes szavatosság és kedvező feltételek mellett. **Veszek használt gőzcséplő készleteket és elvállalom ilyeneknek jóállás mellett való javítását is.**

HASZNÁLT GŐZCSÉPLŐ KÉSZLETEK.

„PÁTRIA” részvénytársaság nyomása Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

A szegedi kenderfonógyár részvény-társaság Szegeden

ajánl mint egyedüli hazai gyártmányt

manila kévekötőfonalat

minden aratógép szerkezetnek megfelelő gombolyagban és a külföldivel legalább is egyenlő minőségben

100 kg.-ként 120 koronáért.

Továbbá: **tiszta kenderfonalból készült kenderzsákokat, gőzekéhez való sodronyköteleket, gazdasági kötélárukat mezőhegyesi kenderből.**

1164

Magyar királyi államvasutak.
7318/1903. III. szám.

Üzletvezetőség Szeged.

PÁLYAZATI HIRDETMÉNY.

Vinkovce állomáson megüresedő vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1903. évi október hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át, vagyis 1908. évi szeptember 30-ig, bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére:

I.—II. oszt. étterem 74 m², III. oszt. étterem 48 m², Tálaló 20 m², 2 szoba 41 m², 1 pinczészoba 21 m², 1 cselédszoba 15 m², 1 konyha 21 m², 1 éléskamra 8 m², 1 pincze 70 m², 1 padlás 240 m², 1 jégverem, 1 gazdasági udvar, 1 árnyékszék.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a m. kir. államvasutak főnt kiirt Vinkovce állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletére” felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönbben kelő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi május hó 9-iki déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezető-égy. palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 400, azaz négyszáz korona készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi május 8-án déli 12 óráig vagy személyesen leteendő vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régiebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számíthatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (I. emelet 18. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismeri s azokat magára nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A fentebbi feltételektől eltérő, vagy a kilüszött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tételét, ügyelemba vétetni nem fognak.

Az ajánlatok között a vála zítás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1903. évi április hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

MOST JELENT MEG!

az Orsz. Magy. Gazdasági
Egyesület kiadványában

TŐZEG-FEKÁL-KOMPOSZT

12 ÁBRÁVAL

Irta

MATLASZKOVSZKI TADÉ

Megrendelhető az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁCI EGYESÜLET-nél és minden nagyobb könyvkereskedésben.

Ára 1 korona. Bérmentes megküldéssel 1 korona 10 fillér.